

SALADIN

Ĉu vi do kredas,
Ke mi malŝatas de l' popol' la voĉon?
De longe mi deziris, koni viron,
De ĝi nomatan „la saĝul'!“

NATAN

Kaj se
Nur estus moko? Se por la popolo
„Saĝega“ estus „klera“? kaj eĉ „klera“
Nur, kiu bone kaptas la profiton?

SALADIN

Profiton veran, vi ja volas diri.

NATAN

En tiu kazo plejprofitemulo
Plej saĝa estus; kaj la samo: „saĝa“
Kaj „lerta“.

SALADIN

Vi ja pruvas, kion vi
Refuti volas. — La profitojn verajn —
Eĉ nekonatajn de l' popol' — vi konas.
Almenaŭ vi klopodis, ilin koni,
Kaj vi pripensis ilin: tio sole
Estigas jam „saĝulon“.

NATAN

Kia ĉiu

Sin kredas esti.

SALADIN

Ne pli' da modesto!
Naŭzigas, ĉiam aŭdi modestaĵojn,
Se oni prudentaĵojn ja atendis. (*Li salte leviĝas*)
Al la afero! — Sed mi petas vin:
Malkaŝe, judo!

NATAN

Ho, sultan', mi volas

Vin servi tiel, ke estonte mi
Meritos plu la klientecon vian.

SALADIN

Min servi?

NATAN

Vi la plejbonaĵon havos
El ĉio; vi ĝin havos plej malkare.

SALADIN

Pri kio vi parolas? Mi esperas,
Ke ne pri varoj? — Ja kun vi marĉandos
Fratino mia. (Jen, subaŭdantino!) —
Ne al la komercisto mi min turnis.

NATAN

Do vi sendube volas scii, kion
Dumvoje mi rimarkis aŭ renkontis
De l' malamiko, kiu removiĝas? —
Nu, se malkaŝe mi paroli devas...

SALADIN

Ne, ankaŭ tion mi kun vi ne celis...
Pri tio mi jam scias, kion mi
Bezonas. — Unuvorte...

NATAN

Do ordonu.

SALADIN

Mi volas, ke vi min instruu pri
Afer' alia, tutalia. — Ĉar vi
Ja estas tiom saĝa: al mi diru —
Do kia leĝo, kia religio
Plej saĝa al vi ŝajnas?

NATAN

Ho, sultan',

Mi judo estas!

SALADIN

Kaj mi islaman'.

Kristan' troviĝas inter ni. — De tiuj
 Tri religioj unu nur ja povas
 La ĝusta esti. — Viro kiel vi
 Ne haltas tie, kien ĵetis lin
 Hazardo de naskiĝ'; kaj se li haltas,
 Li haltas pro prudent', pro kaŭzoj, pro
 Elekto de l' plejbono. Do sciigu
 La opinion vian. Al mi diru
 La kaŭzojn, kiujn mi ne havis tempon
 Elserĉi. Lasu — konfidence! — scii
 La kaŭzojn de la opinio, por ke
 Mi faru ilin miaj. — Natan, nu?
 Vi taksas min observe? — Vi hezitas? —
 Unua mi sultano eble estas
 Kun tiaj kapricetoj, tamen ne
 Malindaj nepre je sultano, kiel
 Mi opinias. — Nu? Ĉu jes? — Parolu!
 Do diru! — Aŭ ĉu vi por pripensadi
 Bezonas momenteton? — Mi konsentas. —
 (Ĉu ŝi subaŭdas? Tuj mi ŝin demandu,
 Por aŭdi, ĉu mi prave agis!) — Nu?
 Pripensu! Jes! Mi ne hezitos, tuj
 Reveni.

(Li iras en la apudan ĉambron, en kiun antaŭe iris Sittah)

6a SCENO

NATAN

(sola)

Hm! Hm! — Strange! — Kion do Mi sentas? — Kion li deziras? — Mi Jam kredis: monon, kaj li volas veron! Kaj volas ĝin kontanta, brila — kvazaŭ La ver' monero estus! — Ja, se ĝi Moner' malnova estus, elpesita! — Jes, tiam estus eble! — Sed ĝi ja Moner' ne estas denombrebla kaj Farebla per stampil'. — Ĉu oni povas La veron enkapigi, kiel oni Monerojn enpoŝigas? — Kiu nun Do estas judo? — Li aŭ mi? — Aŭ ĉu Li eble ne deziras veran veron? — Sed la suspekto, ke por li la vero Kaptil' nur estas, ŝajnas tro malnobla. — Malnobla? — Kio por nobelo estas Malnobla? — Jes, sed li demandis min Tro rekte! — Oni ja unue frapas, Amike alproksimiĝante. — Mi Singarde estu! — Tamen: kiel? — Nu, Ne eble estas, ŝajni tro jud-juda. — Kaj malpli eble, ŝajni eĉ maljuda. — Ĉar: „Se ne judo“, li demandi povus; „Kaj kial do ne islamano?“ — Jen! Jen la eliro! — Ne nur por infanoj Fabeloj taŭgas. — Jen li! — Ha, li venu!

7a SCENO

SALADIN kaj NATAN.

SALADIN

(Ŝi ne subaŭdas!) — Ĉu mi nun revenas
Tro frue? — Ĉu vi finis meditadon? —
Parolu do! Neniu nin aŭskultas.

NATAN

Kaj tamen nin la tuta mondo aŭdu!

SALADIN

Vi tiom certa estas pri l' afero?
Jen vera saĝegul', neniam veron
Kaŝanta! sed por ĝi riskanta ĉion!
La vivon kaj la korpon! Sangon kaj
Havaĵon!

NATAN

Se necese estas kaj
Utile.

SALADIN

Mi de nun esperi povas,
Ke prave mi meritas unu el
Titoloj miaj: „De la mond' kaj leĝo
Pliboniganto“.

NATAN

Jen titolo bela!
Sed antaŭ ol eldiri ĉion, vi
Permesu, moŝto, ke mi historion
Rakontu.

SALADIN

Kial ne? Mi ĉiam estis
De bone rakontitaj historioj
Amiko.

NATAN

Bone rakontadi . . . nu,
Jen ne afero mia.

SALADIN

Ĉu do ree

Fier-modesta? — Tuj al mi rakontu!

NATAN

En temp' nememorebla viro vivis
En oriento; ringon altvaloran
De mano kara li posedis. — Ŝtono,
Opal', enestis centkolora, kiu
Sekretan forton havis: ĝi estigis
Agrabla antaŭ Di' kaj homoj la
Kun fido ĝin portantan. — Ne mirige,
Ke tial ĝin la vir' en oriento
Neniam metis for kaj testamentis,
Ke en la gento ĝi eterne restu.
Do jene: li postlasis sian ringon
Al plejamata inter siaj filoj
Kaj testamentis: ankaŭ tiu lasu
La ringon al la plejamata filo;
Kaj tiu poste ĉiam estu kapo
Kaj princ' de l' famili' — nur pro la ringo,
Ne laŭ la leĝo de l' naskiĝo. — Ĉu
Vi min komprenas?

SALADIN

Mi komprenas vin!

NATAN

La ringo venis do — de fil' al filo —
Al patro, fine, de tri filoj, kiuj
Egale ĉiuj estis obeemaj,
Kaj kiujn ĉiujn tri li povis nur
Egale ami. — Nur de temp' al tempo

Jen tiu, jen ĉi tiu, jen la tria —
 Laŭ tio, ĉu li estis sola kun
 La unu, kaj la du aliaj ne
 La patran koron tuŝis — al li ŝajnis
 Pli inda je la ringo tiel, ke
 Al ĉiu li la ringon ekpromesis. —
 Ja certan tempon tio funkciadis. —
 Sed morto venas kaj la bonan patron
 Ekembarasas. — Lin doloras, ke
 Li igos ĉagreniĝon al du filoj,
 Fidintaj lian vorton. — Kion fari? —
 Sekrete li artiston alvenigas
 Kaj mendas laŭ model' de sia ringo
 Aliajn du, kaj ne ŝparigas monon
 Nek penon, por ke ili ja similu,
 Similu nepre al la unu. — Nu,
 Sukcesas la artist'. — Kaj kiam li
 Alportis la tri ringojn, eĉ la patro
 Ne konas la modelon. — Ĝoje li
 Alvokas siajn filojn, ĉiun sola,
 Al ĉiu sola donas sian benon —
 Kaj ringon — kaj formortas. — — Ĉu vi aŭdas?

SALADIN

(kiu konsternite forturniĝis)

Mi aŭdas, jes! — Sed baldaŭ la fabelon
 Jam finu! — Ne hezitu plu!

NATAN

Mi finis;

La sekvo ja memkomprenebla estas. —
 Tuj post la mort' de l' patro ĉiu filo
 Alvenas kun la ring' kaj volas esti
 La princ' de l' famili'. — Esplor', disputo,
 Plendado. — Vane: ne montrebla estis
 La ring' malfalsa.

(Post paŭzo, dum kiu li atendas la respondon de la sultano)

Same nemontrebla

Al ni la religi' malfalsa estas!

SALADIN

Ĉu jen respondo al demando mia?

NATAN

Ĝi nur min senkulpigu, se mi ne
Kuraĝas diferenci la tri ringojn,
Faritajn — laŭ ordon' de l' patro — por ke
Ne estu eble, ilin diferenci.

SALADIN

La ringojn! — Ne min moku! — Ho, mi pensas,
Ke la tri religioj, kiujn mi
Menciis, estas bone distingeblaj.
Ne esceptite eĉ nutraj' kaj vestoj.

NATAN

Sed sole ne rilate la kialojn.
Ĉu Histori' ne ĉiujn ja kialis?
Tradiciita aŭ skribita. — Kaj
La Historio estu akceptata
Kun kredo kaj kun fido. — Aŭ ĉu ne?
Nu, do al kiuj oni pleje kredas
Kaj fidas? Ĉu ne estas ja la siaj?
La samsanguloj? Ĉu ne estas tiuj
Do, kiuj sian amon al ni pruvis
De infaneco? kiuj nin trompetis
Nur kiam tromp' kuraca por ni estis? —
Do kial mi prapatrojn miajn kredu
Eĉ pli malmulte ol vi miajn? aŭ inverse: —
Ĉu mi de vi postuli povas, ke
Vi antaŭulojn viajn ne plu kredu
Por ne kontraŭi miajn? — Aŭ inverse. —
Rilatas samo al kristan'. — Ĉu ne?

SALADIN

(Je la Plejalta! Jes, li estas prava!
Mi ekmutiĝu!)

NATAN

Ni do reparolu
Pri miaj ringoj. — Kiel jam dirite:
La filoj plendis, al juĝisto ĵuris,
Ke ĉiu de la patro mem senpere
Ricevis sian ringon — kiel vere! —,
Antaŭe jam havinte la promeson,
Ke li de l' ring' privilegion havos. —
— Eĉ tio estis laŭ la ver'! — La patro,
Asertis ĉiu, certe kontraŭ li
Ne estis malverema. Kaj — anstataŭ
Permesi tian pri la kara patro
Suspekton — li akuzas siajn fratojn,
Pri kiuj li nur pensis la plejbonon,
Pro falsa ago; kaj li certe trovos
La perfidulojn kaj li sin venĝegos.

SALADIN

Kaj la juĝisto? — Mi deziras scii,
Kiele vi l' juĝiston paroligos.

NATAN

Ĉi tiu diris: „Nu, se vi ne baldaŭ
Ĉeigos vian patron, mi forigos
Vin de ĉe mi. — Ĉu vi do opinias,
Ke mi enigmojn solvu? Aŭ ĉu vi
Atendas, ĝis la ĝusta ring' parolos? —
Sed halt'! Vi diras, ke la ĝusta ring'
La sorĉan forton havas, amatigi
Kaj agrabligi antaŭ Di' kaj homoj.
Decidu tio! Ĉar la falsaj ringoj
Ne tion povos. — Kiun pleje amas

Du inter vi? — Parolu! — Vi silentas? —
 La ringoj reen nur efikas? Ne
 Eksteren? — Ĉiu pleje nur sin mem
 Do amas? — Sekve ĉiuj tri vi estas
 Trompitaĵ trompemuloj! Viaj ringoj
 Ja ĉiuj estas falsaj. Ring' la ĝusta
 Perdiĝis konjekteble. Kaj por kaŝi,
 Por anstataŭi, via patro unu
 Por tri fabrikatigis.“

SALADIN

Ho, bonege!

NATAN

„Kaj“, la juĝist' daŭrigis, „se vi ne
 Konsilon volas nur anstataŭ juĝo:
 Foriru! — Sed konsilo mia tekstas:
 Pri la afero kontentiĝu! Ĉiu
 El vi la ringon de la patro havas;
 Do ĉiu konsideru sian ringon
 La ĝusta. — Eble via patro volis
 Ne plu toleri en la familio
 La tiranecon de nur unu ringo! — Kaj
 Li certe vin amegis ĉiujn tri
 Kaj sammezure, kaj ne volis premi
 Du, por preferi unu. — Jen la solvo!
 Kaj ĉiu nun sen antaŭjuĝo pruvu
 La amon sian sen influiteco!
 Kaj ĉiu inter vi nun vetkloponu,
 Elmontri l' forton de la ŝtono en
 La ringo. Helpu al la forto per
 Bonfaro, bonkoreco, pacemeco
 Kaj pleja devoteco antaŭ Dio!
 Kaj se de l' ŝton' la forto videbliĝos
 Estonte ĉe pra-pra-infanoj viaj:

Ja tiam ilin ree mi invitos
 Al mi post mil' kaj mil' da jaroj. Tiam
 Pli saĝa vir' ol mi ĉi tie sidos
 Kaj juĝos. — Iru for!“ — Ĉi tion diris
 Juĝisto mia.

SALADIN

Dio!

NATAN

Saladin,

Se vi supozas, esti tiu viro
 Pli saĝa, profetita . . .

SALADIN

*(kiu precipitas¹⁾ al li kaj ekkaptas lian manon, kiun li
 ne lasas ĝis la fino)*

Mi neniom?

Mi polvo? — Dio!

NATAN

Kio?

SALADIN

Natan, kara Natan!

La mil-mil jaroj de juĝisto via
 Ne pasis jam, kaj lia juĝo-seĝo
 Ne estas mia. — Iru for! — Sed estu
 Amiko mia!

NATAN

Krome Saladin

Nenion volas?

SALADIN

Ne.

NATAN

Ne?

SALADIN

Ne! — Kaj kial?

¹⁾ precipiti al = G: sich stürzen auf; F: se précipiter à; A: to precipitate.

NATAN

Mi krome aldeziris la okazon
Por ion peti.

SALADIN

Ĉu por ion peti
Okazon vi bezonas? — Nu, parolu!

NATAN

Mi de vojaĝo longa venas, kaj
Mi enkasigis ŝuldojn. — Preskaŭ mi
Tro multan monon havas. — Komenciĝas
Danĝere esti. — Kaj mi nun ne scias,
Sekure meti ĝin. — Mi pensis, ĉu
Ne eble vi... — Proksima militiro
Postulas ĉiam multan monon, kaj
Vi eble ĝin bezoni povos.

SALADIN

(fikse rigardante en liajn okulojn)
Natan! —

Mi ne demandi volas, ĉu Al-Hafi
Jam ĉe vi estis — kaj mi ne esploros,
Ĉu ne suspekto ia vin instigas,
Memvole ĝin proponi...

NATAN

Ĉu suspekto?

SALADIN

Mi tian ja meritas! — Nu, ne helpas!
Pardonu! — Mi konfesu: mi intencis...

NATAN

Ĉu, fakte, tion saman min demandi?

SALADIN

Jes, efektive!

NATAN

Tio ĉi ja helpus

Al vi kaj mi samtempe! — Sed mi ne
La tutan monon al vi sendi povas
Pro la Templano ĵuna. — Vi ja ankaŭ
Lin konas. — Mi al li alian ŝuldon
Antaŭe pagi devas.

SALADIN

Al Templano?

Ĉu vi per via mon' do helpi volas
Al miaj malamikoj plej grandegaj?

NATAN

Mi ja parolas nur pri ununura
De vi indulgumita...

SALADIN

Ha, pri kio

Vi memorigas min! — Mi eĉ forgesis
Junulon tiun! — Vi lin konas?

NATAN

Kio?

Vi do ne scias, ke per via bono
Al li, per li min tiom trafis? — Li,
Riskante sian vivon nov-donitan,
Filinon mian savis el la fajro.

SALADIN

Li? Li ĝin faris? Tion mi ja kredas
Pri li! — Jen far' laŭ mia frato, tiom
Al li simila. — Ĉu li do ankoraŭ
Ĉeestas? — Lin venigu! — Mi al Sittah
Parolis tiom pri la frato, kiun
Ŝi jam ne konis, ke mi ankaŭ devas
Al ŝi vidigi lian homportreton! —
Venigu lin! — El unu bona faro,

Naskita tamen el pasio nura,
 Elsekvi tiom da bonfaroj povas!
 Venigu lin!

NATAN

(lasante la manon de Saladin)

Jes, tuj! — Pri la alio
 Vi ja konsentas. *(Li foriras)*

SALADIN

Kial mi ne lasis

Aŭskulti la fratinton? — Tuj al ŝi! —
 Sed kiel mi rakontu ĉion tion? *(Li foriras aliflanken)*

8a SCENO

*Ejo: sub la palmoj, proksime de la monaĥejo,
 kie la TEMPLANO atendas NATAN-on.*

TEMPLANO

*(iras tien kaj reen, kombatante¹⁾ en si mem, ĝis kiam
 li eksplodas)*

Ĉi tie lace haltas la viktimo. —
 Nu bone! Mi ne volas, volas scii,
 La enan senton, nek antaŭe flari
 La estontaĵon. — Mi forkuris vane!
 Jes, vane! — Krom forkuri mi ja povis
 Nenion fari. — Venu kio ajn!
 Por ĝin eviti, venis tro rapide
 La okazaĵo, kiun tiel longe
 Mi penis nerenkonti. — Vidi ŝin,
 Kun kiu mi ne celis revidiĝon, —
 Ŝin vidi kaj decidi, ŝin neniam
 Forlasi el la vid' — Decidi? Kio?

¹⁾ kombati = G: kämpfen; F: combattre; A: to combat; I: combattere.

Decidi estas far', intenco; mi,
Mi nur suferas. — Vidi ŝin kaj senti
Min tuj al ŝi plektita kaj teksita,
Nur unu estis, — restis. — Vivi
De ŝi apartigite estas morto
Por mi kaj nepenseble — kaj eĉ morto
Post nia morto, kie ajn ni estos. —
Jen amo! Jes, Templano tiel amas —
Kristano tiel amas judidinon.
Hm! — Kiel ajn! Mi en la sankta lando —
Pro tio eĉ por mi eterne sankta! —
Formetis multe jam da antaŭjuĝoj. —
Kaj la ordeno? La Templano mortis,
Li mortis en moment' lin estiganta
Kaptito de l' sultano Saladin.
Ĉu do la kapo, donacita de l'
Sultan' la sama estas? — Estas nova,
Neniom plu scianta pri la aĵoj
Al tiu parolitaj. — Estas eĉ
Pli bona, por la patra Ĉiel' farita. —
Mi tion sentas: mi per ĝi nur pensas
Samkiel certe pensis mia patro,
Se ne pri li fabelojn oni nur
Al mi mensogis. — Ĉu fabelojn? — Jes;
Sed tre kredeblajn, kiuj pli kredeblaj
Neniam al mi ŝajnis, ol nun kiam
Mi ekfaletas, kie li falegis. —
Ĉu li falegis? — Mi preferas fali
Kun viroj al staradi kun infanoj.
Li pro modelo sia min aplaudos.
De kiu mi aplaudon celas? — Natan? —
Ho, tiu certe ja instigos min
Pli multe ol aplaudos. — Kia judo! —

Kaj li nur tuta volas ŝajni judo! —
 Jen li! — Li kuras pro sereno arda. —
 Neniu de l' sultan' alie venis! —
 He! Natan!

9a SCENO

NATAN kaj la TEMPLANO.

NATAN

Estas vi?

TEMPLANO

Vi restis

Tre longatempe ja ĉe Saladin.

NATAN

Ne tro! Sed oni min retenis troe
 Dum la aliro. — Vere, Kurd, la viro
 Meritas sian gloron. — Lia gloro
 Nur estas lia ombro. — Sed unue
 Mi diru...

TEMPLANO

Nu?

NATAN

Li volas vin paroli,

Vi senprokraste al li venu. — Nur
 Min akompanu hejmen, kie mi
 Por li disponu ion. Poste ni
 Al li tuj iru.

TEMPLANO

Natan, mi revenos
 En vian domon ne pli frue, ol...

NATAN

Vi do jam dume tie estis? — Vi
Kun ŝi parolis jam? — Nu? — Diru: kiel
Do Recha al vi plaĉas?

TEMPLANO

Nedireble! —
Sed — ŝin revidi — mi neniam volos!
Neniam! — Aŭ vi tuj al mi promesas,
Ke mi por ĉiam, ĉiam povos ŝin
Revidi.

NATAN

Kiel do mi tion ĉi
Komprenu?

TEMPLANO

(post longa paŭzo ekfalante al lia kolo)
Patro!

NATAN

Nu, junul'!

TEMPLANO

(same, lasante lin)
Ne filo? —

Mi petas, Natan! Ho!

NATAN

Junulo kara!

TEMPLANO

Ne filo? — Mi vin petas, vin petegas
Je la ligil' unua de natur' —
Al ĝi ligilojn postajn ne preferu! —
Do kontentiĝu, esti homo! — Min ne
Forpuŝu!

NATAN

Amikego...!

TEMPLANO

Kaj ne filo?

Ne filo? — Eĉ ne tiukaze, se
Dankemo jam trabatis por la amo
La vojon al la koro de l' knabino?
Eĉ tiukaze ne, se ambaŭ nur
Atendas signon por la kunfandiĝo?
Parolu!

NATAN

Vi mirigas min, junulo!

TEMPLANO

Mi vin mirigas? — vin mirigas, Natan,
Per via propra penso? — Ĉu vi ĝin
Malkonas do en mia buŝo? — Mi
Mirigas vin?

NATAN

Jes! Antaŭ ol mi scias
Almenaŭ, kia Staŭffen via patro
Estadis!

TEMPLANO

Natan, kion vi eldiras?
En tiu ĉi moment' vi scivolemon
Nur sentas?

NATAN

Vidu: iam mi konadis
Mem unu Staŭffen, kiu nomis sin
Ja Konrad.

TEMPLANO

Kaj se eble mia patro
Sin nomis tiel same?

NATAN

Efektive?

TEMPLANO

Mi mem min nomas ja laŭ mia patro: Kurd
Ja estas Konrad.

NATAN

Tamen — mia Konrad
Ne estis via patro; mia Konrad
Templano estis kiel vi — do fraŭla.

TEMPLANO

Nu, tamen . . . !

NATAN

Kio?

TEMPLANO

Tamen: mia patro
Li povus esti.

NATAN

Ŝajnas, ke vi ŝercas.

TEMPLANO

Vi vere estas tro ekzakte! — Kial
Do ne? — Nu, jen hibrido aŭ bastardo! —
La raso ankaŭ estas atentinda!
Sed ne demandu pri prapatroj miaj!
Min ankaŭ viaj ja ne interesas.
Sed tamen: ho, mi tute ja ne dubas
Pri via listo familia. — Dio!
Vi povas nom' post nomo ĝin denombri
Ĝis Abraham. Kaj antaŭ tiu viro
Mi mem ĝin konas kaj priĵuri povus.

NATAN

Vi maldolĉiĝas! — Ĉu vi estas justa? —
Ĉu mi rifuzis ion? — Mi ja nur
Ne volis tuj ekkapti vian vorton.
Nenion krome.

TEMPLANO

Jes? — Nenion krome?

Pardonu do!

NATAN

Kunvenu, venu!

TEMPLANO

Kien?

En vian domon? — Ne! — Ne tion! — Ne!

En ĝi ja brulas! — Mi ĉi tie restos. —

Se mia sorto volos: mi ŝin vidis

Sufiĉe ofte plu. — Se ne: mi jam

Ŝin vidis tro.

NATAN

Mi pleje rapidiĝos.

10a SCENO

La TEMPLANO kaj baldaŭ poste DAJA.

TEMPLANO

Mi tro jam vidis ŝin. — La homa cerbo

Enhavipova tiom estas; tamen

Ĝi ofte eke estas plena. — Plena

Je neniaĵo. — Sed neniom taŭgas!

Ĝi se je kio ajn ĝi plena estas. —

Pacienciĝu! — La animo baldaŭ

La ŝvelitaĵon kunemiksos kaj

Estigos spacon: ordo, lum' revenos. —

Ĉu mi unuafoje amas? — Aŭ

Ĉu la antaŭa am' ne estis amo? —

Ĉu mi nur amas nun?

DAJA

(kaŝe alveninte de flanke)

Pst! via moŝto!

TEMPLANO

He, kiu vokas? — Daja, vi?

DAJA

Jes, mi

Ŝteliris preter li. — Sed tamen li
Nin vidi povus, kie vi nun staras. —
Do proksimiĝu. — Venu post la arbon.

TEMPLANO

Nu, kio estas? — Tiel sekrete?

DAJA

Rilatas fakte al sekreto, kio
Min alvenigas, jes: eĉ al duobla.
Nur mi la unu scias; la alian
Nur vi. — Ĉu ni do interŝanĝu?
Konfidu vian; kaj mi tuj konfidos
La mian.

TEMPLANO

Volontege. — Se mi nur
Jam scius, kian vi en mi supozas.
Sed tion eble via eksciigos.
Komencu do.

DAJA

Aj, vere? — Ne, sinjoro:
Antaŭe vi! mi poste. — Al mi kedu:
Neniom al vi taŭgos mia scio;
Se ne antaŭe vi parolis. — Do:
Rapide! — Mi do vin demandos: poste
Neniom vi konfidis. Kaj eĉ mia
Sekreto mia restos, kaj vi perdis
La vian. — Kompatinda moŝto! — Kiel
La viroj kredas, povi gardi tian
Sekreton antaŭ inoj!

TEMPLANO

Ofte mem ne

Sciante ĝin!

DAJA

Jes, eble. Tial mi

Antaŭe eĉ bonvolu vin sciigi

Pri ĝi. — Do estu! — Bone! — Al mi diru:

Pro kio — kvazaŭ el aer' al tero —

Vi malaperis? — Kial vi tiele

Nin lasis? — Kial nun vi ne revenas

Kun Natan? — Ĉu do tiom ete Recha

Je vi efikis? Nu? — Aŭ tiom ege?

Jes! Tiom ege! — Ha, vi min instruu

Pri la barakto de la kompatinda

Birdeto eniĝinta en kaptilon!

Nu, unuvorte: Vi pli bone tuj

Konfesu, ke vi amas ŝin, freneze;

Kaj mi rakontos...

TEMPLANO

Nu, freneze? Vi

Ja kompetenta ŝajnas.

DAJA

Nur konfesu

La amon. — Pri l' frenezo mi ne volas

Persisti.

TEMPLANO

Ĉar ne estas pridubeble?

Templano, kiu amas judidinon! —

DAJA

Jen kio ŝajnas ja sensenca. — Tamen

Afer' enhavas ofte pli da senco,

Ol ni supozas. Eble eĉ ne estas

Tro eksterordinare, ke l' Savinto
 Altiras nin per vojoj, kiujn eĉ
 Saĝulo ne paŝumus mem.

TEMPLANO

Nu? Tiom

Solene? — (Se mi dirus „singardemo“
 Anstataŭ „la Savinto“, ŝi ja pravus!) —
 Vi igas min pli scivolema, ol
 Mi ĝenerale estas.

DAJA

Jen la lando

De la mirakloj!

TEMPLANO

(Nu! — De l' mirindaĵoj!

Ĉu do alie povas esti? Ja
 La tuta mondo tie, ĉi kunfluas.) —
 Nu, Daja: konsideru konfesita,
 Ke mi ŝin amas, ke mi ne komprenas
 Eĉ, kiel mi sen ŝi vivadu; ke ...

DAJA

Jes? Fakte? — Do ekĵuru, via moŝto,
 Ke vi ŝin faros via kaj ŝin savos!
 Ĉi tie tempe kaj eterne tie!

TEMPLANO

Kaj kiel? Kiel do mi povus ĵuri
 Pri io ekster mia pov'?

DAJA

Ĝi estas

En via pov'! Per unu vorto mi
 Estigas ĝin en via povo.

TEMPLANO

Tiel

Ke l' patro eĉ konsentos?

DAJA

Patro! Patro!

La patro devi devas!

TEMPLANO

Devas, Daja?

Li inter rabemulojn ne jam falis! —

Ne! Li ne devi devos.

DAJA

Do li volos

Ĝin voli kaj volonte.

TEMPLANO

Voli? kaj

Volonte? — Daja, sed se mi konfesas,

Ke mi jam mem ĉi tiun kordon tuŝi

Ekprovis?

DAJA

Nu? Kaj li ne tuj kunludis?

TEMPLANO

Per fuŝakordo li kunludis, kiu —

Insultis min!

DAJA

He, nu? — Vi videbligis

Ereton da dezir' pri Recha, kaj

Li pro ĝojeg' ne tuj leviĝis salte?

Frostece li eĉ retiriĝis? Li

La vojon baris?

TEMPLANO

Jes, pli-malpli tio.

DAJA

Mi do momenton pluan ne hezitu — (*Paŭzo*)

TEMPLANO

Kaj tamen vi hezitas? —

DAJA

Ĝenerale

Li estas tiom bona! — Kaj mi ŝuldas

Al li tre multe. — Kial li ne sekvas! —
Ho, sangas mia kor', lin devigante.

TEMPLANO

Mi petas: unuvorte liberigu
Min de la necerteco. Sed se vi
Eĉ mem ne scias, ĉu intenco via
Laŭdinda aŭ perfida, bona aŭ
Malbona estas: ne parolu! — Mi
Forgesu, ke vi havas sekretaĵon.

DAJA

Ĉi tio ne haltigas, sed instigas!
Do: Reĉa estas kristanino — ne
Hebreidino!

TEMPLANO

(malvarme)

Mi gratulas! Ĉu
Tre malfacile estis? — Ne bedaŭru
La naskdolorojn. — Plue loĝatigu
La Ĉielon, se la ter' ne havas spacon.

DAJA

Ĉu tian mokon la novaĵ' meritas?
Ĉu ke kristanidino Reĉa estas,
Ne igas vin pli ĝoja, vin, Templanon,
Kristanon, kiu amas ŝin?

TEMPLANO

Speciale,

Ĉar estas kristanin' per via faro!

DAJA

Jen via opini'? — Malprave! — Ne!
Ŝi estas per neniu konvertebla!
Feliĉe ŝi de longe estas, kia
Ŝi ne ekŝajnas.

TEMPLANO

Ĉin klarigu, aŭ . . . ! (*Li faras geston de foririgo*)

DAJA

Kristanidin' ŝi estas, de kristanoj
Naskita, kaj baptita . . .

TEMPLANO

(*urĝe*)

Nu, kaj Natan?

DAJA

Ne ŝia patro.

TEMPLANO

Natan ne la patro?

Ĉu vi konscias, kion vi parolas?

DAJA

La veron, kiu ofte min plorigis.

Ne, li ne estas ŝia patro . . .

TEMPLANO

Li

Ŝin nur edukis sia infaneto?

Li nur edukis kristaninon kvazaŭ

Judinon?

DAJA

Certe!

TEMPLANO

Kaj ŝi eĉ ne scias

Pri tio, kia ŝi naskiĝis? — Ŝi

De li neniam aŭdis, ke ŝi estas

Ja kristanino, ne judino?

DAJA

Ne!

TEMPLANO

Ne la infanon nur li edukadis

En tiu kredo? Eĉ al la knabino

Li lasis tiun kredon?

DAJA

Bedaŭrinde!

TEMPLANO

La saĝa, bona Natan do aroĝis,
 Tiele falsi de l' natur' la voĉon?
 Tiele fuŝdirekti disvolviĝon
 De koro, kiu laŭnature estus
 Irinta tutaliajn vojojn? — Daja,
 Vi efektive ion nun konfidis... —
 Gravegan ion — kies sekvoj povus...
 Ĝi embarasas min — mi ne tuj scias
 Nun, kion fari. — Lasu al mi tempon. —
 Foriru! — Li ĉi tie pretervenos. —
 Li povus nin surprizi!

DAJA

Mi ekmortus!

TEMPLANO

Ho, mi ne povus nun kun li paroli!
 Se vi renkontos lin, nur al li diru,
 Ke reciproke ni nin trovos ĉe l'
 Sultan'.

DAJA

Sed lasu ne rimarki ion.

Mi volis doni nur la lastan tuŝon
 Al la afero; mi nur volis vin
 Senskrupuligi pri l' knabino. — Sed
 Se poste vi kondukos ŝin Eŭropon:
 Vi ne postlasos min, ĉu jes, ĉi tie?

TEMPLANO

Pri tio ni parolu poste! — Iru!

AKTO KVARA

1a SCENO

Ejo: En la klaŭstroj de la monaĥejo.

La MONAĤEJANO kaj baldaŭ poste la TEMPLANO.

MONAĤEJANO

Li estas prava ja, la Patriarko!
 Al mi tre multe ne sukcesis de
 Ĉi ĉio, kion li al mi ordonis
 Faradi! — Kial do li komisias
 Min nur por tiaj aĵoj? — Mi ne ŝatas
 Konduti elegante, nek cedigi,
 Nek meti mian nazon en fremdaĵojn.
 Nek miksi min en ĉiujn farojn. — Ĉu
 Pro tio mi foriris el la mondo?
 Ĉu por impliki min nun speciale
 Por la aliaj kun la mondo?

TEMPLANO

(rapide proksimiĝante)

Frato!

Jen vi ja estas. — Mi longtempe jam
 Vin serĉis.

MONAĤEJANO

Min?

TEMPLANO

Ĉu vi min jam ne konas?

MONAĤEJANO

Ho, jes! — Mi kredis nur, ke vian moŝton
 Neniam mi dumvive ree vidos.
 Ĉar mi esperis tion de Kardio. —
 Ĉar Li ja scias, kiom malfacile
 Al mi estadis la misio, kiu
 Al vi venigis min. — Jes, Dio scias,
 Ĉu mi deziris, trovi vin cedema;
 Li scias, kiom mi ĝojegis, ho,
 Ĝojegis kore, kiam senpripense
 Kaj glate ĉion vi rifuzis, kio
 Ne decas ja al kavaliro. — Nun
 Vi tamen venas. Nun do postefikis.

TEMPLANO

Vi scias jam, pro kio mi alvenas?
 Apenaŭ mi ĝin scias mem.

MONAĤEJANO

Nu, vi

Meditis, trovis, ke la Patriarko
 Ne estas ja malprava; ke honoro
 Kaj mon' per lia plan' gajneblaj estas;
 Ke malamiko restas malamiko,
 Eĉ se sepfoje li anĝelo estis.
 Vi tion nun ĝisfunde meditadis
 Kaj venas, por vin ofri. — Dio mia!

TEMPLANO

Ho viro pia, kara! kontentiĝu!
 Ne tial mi alvenas; tial mi
 Ne volas kun la Patriark' paroli.
 Ankoraŭ mi pri tiu punkto pensas
 Samkiel tiam, kaj je l' tuta mondo

Ne volus perdi mian opinion,
 Al mi taksitan eĉ de rekta, pia
 Kaj brava viro. — Mi nur venas por
 Demandi pri afer' de l' Patriarko
 Konsilon . . .

MONAĤEJANO

Vi? kaj de la Patriarko?

De pastro . . . kavalir'? (*Timeme ĉirkaŭrigardante*)

TEMPLANO

Jes, la afer'

Pastrafa estas.

MONAĤEJANO

Tamen: ne demandas

La pastro kavaliron, eĉ se temas
 Pri aĵo kavalira.

TEMPLANO

Ĉar li havas

La rajton krimi, rajt', pri kiu ni
 Lin ne envias. — Certe: se mi nur
 Por mi agadi devus, jes! se mi
 Nur estus respondeca al mi mem:
 Mi tiam ne bezonus Patriarkon!
 Sed certajn agojn mi prefere laŭ
 Alia vol' malbone faras, ol
 Laŭ mia bone. — Krome, mi nun vidas:
 Eĉ religi' partio estas, kaj
 Eĉ kiu kredas sin tut-senpartia,
 Nur agas laŭ la sia, kvankam ofte
 Eĉ sen konscio. — Kaj ĉar tiel estas,
 Ja certe estas ĝuste.

MONAĤEJANO

Mi preferas

Silenti; mi vin ne komprenas.

TEMPLANO

Tamen —

(Cetere: kion mi deziras? Ĉu
 Ordonon aŭ konsilon? — puran aŭ
 Konsilon kleran?) — Frato mi vin dankas
 Pro la parolo. — Kio: Patriark'? —
 Vi estu mia Patriark'! Mi ja
 Prefere turnas min al la kristan'
 En Patriark', ol al la Patriark'
 En la kristan'. — Jen la afer': . . .

MONAĤEJANO

Mutiĝu!

Pro kio? — Vi malkonas min. — Ho, kiu
 Tro multe scias, devas multe zorgi;
 Mi min dediĉis nur al unu zorgo. —
 Ho, bone! — Vidu! Aŭdu! Jen li mem.
 Do restu tie ĉi. Li vin jam vidis.

2a SCENO

La PATRIARKO en tuta eklezia pompo, alvenante laŭlonge
 de klaŭstro, kaj LA ANTAŬAJ.

TEMPLANO

Prefere mi evitus lin. — Li min
 Ne plaĉas. — Dika, ruĝa, eĉ afabla
 Prelato. — Kia pomp'!

MONAĤEJANO

Ho, se vi vidus

Lin iri al kortego! — Nun li venas
 De malsanulo nur. —

TEMPLANO

Ja tiukaze

Sultano honti devos!

Patriarko

(proksimiĝas kaj faras signon al la monaĥejo)

He, do, vi!

Ĉu estas la Templano? — Kion li
deziras?

Monaĥejo

Mi ne scias.

Patriarko

(alpaŝas lin. La monaĥejo kaj sekvantaro iras malantaŭen)

Kavaliro! —

Mi ĝojas vidi la junulon bravan! — —
Ankoraŭ tiom juna! — Dio helpos,
Kaj vin estigos io. —

Templano

Via moŝto,

Apenaŭ plio ol ĝis nun. — Versajne
Malplio eĉ.

Patriarko

Almenaŭ mi deziras,

Ke tia pia kavaliro plu
longtempe floru, verdu por la bono
de l' tuta kristanar' kaj la afer'
de Dio! — Kaj ne mankos tio, se l'
kuraĝo juna sekvos la konsilon
maturan de l' maljuno! — Ĉu alie
mi povos servi vin?

Templano

Per tio, kio

Al mia aĝo mankas: per konsilo.

Patriarko

Volonte! — Sed vi sekvu la konsilon!

Templano

Sed ne blindece!

PATRIARKO

Tute ne! — Sed tamen:

Neniu malatentu la prudenton
 De Di' al li donitan — kie taŭgas.
 Sed ĉu ĝi ĉie taŭgas? — Ne! — Ekzemple:
 Se Dio volus al ni montri per
 Anĝelo — tio estas: per servisto
 De Sia vort' — rimedon por akceli
 Kaj plifortigi de la eklezio,
 De l' tuta kristanismo eĉ, la savon
 Per maniero tutspeciala: kiu
 Arogi tiam rajtus, ekzameni
 Por serĉi la prudenton en la faro
 Arbitra de l' Plejalta, kiu kreis
 Prudenton? kaj esplori la eternan
 Leĝegon de l' grandeco de l' Ĉielo
 Laŭ leĝoj de honoro vanta? — Sed
 Pri tio jam sufiĉe! — Kio estas,
 Pri kio la sinjoro nun deziras
 Konsilon mian?

TEMPLANO

Ni supozu, patro,

Ke judo havas solinfanon — nu,
 Knabinon — kiun li edukis per
 Zorgemo pleja kaj al ĉio bona;
 Ke li ŝin plie amas ol la vivon;
 Ke ŝi lin amas per plej sankta amo.
 Kaj iu nun al ni denuncas, ke l'
 Knabin' ne estas de la jud' filino.
 Dum ŝia infaneco li ŝin trovis,
 Aĉetis, ŝtelis — kiel ajn —; ni scias:
 Ŝi estas ido de kristanoj kaj
 Baptita; ŝin la judo nur edukis

Judino kaj filino sia; — diru,
Ho, honorinda patro, kio estus
Farenda nun?

PATRIARKO

Mi tremas! — Sed unue

Klarigu do, ĉu tiu kozo¹⁾ estas
Tutvera fakto aŭ nur hipotezo?
Mi volas diri: ĉu vi nur fabelas
Ĉi tion, aŭ ĉu ĝi okazis kaj
Ankoraŭ nun okazas?

TEMPLANO

Mi konjektas,

Ke tio estas same, por nur aŭdi
De via moŝto opinion.

PATRIARKO

Same?

Jen vidu, kiel la prudent' laika
Erari povas pri ekleziaĵo! —
Ho ne! — Se tiu kozo rakontita
Spritaĵo estas nur: ĝi ne valoras
La penon, ĝin pripensi serioze.
Mi vin nur atentigu pri l' teatro,
En kiu tia „por“ kaj „kontraŭ“ povus
Por granda ĝuo esti pritraktata.
Sed se vi ne nur volas min amuzi
Per burleskaj' teatra, se la kozo
Do fakto estas, se ĝi eĉ okazis
En nia eparkio, tie ĉi
En nia kara urb' Jeruzalem:
Nu, tiam . . .

TEMPLANO

Kio do ekestus tiam?

¹⁾ kozo = A: cause, F: cause, G: Rechtsfall, I: causa.

PATRIARKO

Nu, tiam oni devus sur la judo
 Apliki tiun punon, kiun fiksas
 La leĝoj papa kaj imperiestra
 Por tia krimo, tia malvirtaĵo.

TEMPLANO

Hm!

PATRIARKO

Kaj la leĝoj menciitaj diras:
 La judo, kiu al apostateco
 Kristanon logas: — al la brulŝtiparo —
 Al fajrmortigo!

TEMPLANO

Hm!

PATRIARKO

Kaj des pli multe
 La jud', perforte fortreninta el
 La ligo de la bapto kristanidon!
 Ĉu ne perforto estas ĉio al
 Infan' farita? — Tio estas: krom
 La far' de l' eklezio al infanoj.

TEMPLANO

Sed se l' infano en mizero mortus,
 Se ĝin ne trafus la kompat' de l' judo?

PATRIARKO

Ne grave! Tiu judo brulos! — Ĉar:
 Prefere morti en mizero ol
 Savita esti por purgatorio
 Eterna. — Krome: kial tiu judo
 Arogas agi kontraŭ Dio? — Dio
 Sen li ja savi povas, se Li volas!

TEMPLANO

Eĉ salvi¹⁾ spite li, mi opinias!

PATRIARKO

Ne grave! — Tiu judo brulos!

TEMPLANO

Tio

Kortuŝas min. — Speciale; ĉar mi aŭdis,

Ke li edukis ŝin eĉ ne en sia,

Sed en nenia religio kaj

Instruis ŝin pri Di' nur tiom, kiom

Postulas nepre la prudent'.

PATRIARKO

Ne grave!

La judo brulos! — Nur pro tio li

Meritias jam trifojan morton per

La fajro! — Kio? — He? — Sen ia kredo

Eduki idon? — Tute ne instrui

La grandan devon „kredi“ al infano?

Jen troe! — Kavalir', mi forte miras,

Vin mem . . .

TEMPLANO

Cetero, patro honorinda,

Se Dio volos, dum konfeso. (*Li volas foriri*)

PATRIARKO

Kio?

Eĉ ne respondi nun? — Al mi ne nomi

La judon-malindulon? — Kaj lin ne

Tuj allokigi? — Ho, mi al mi helpos! —

Mi senprokraste iros al sultan'!

Pro l' kapitulacio, kiun li

Ĵurumis, li ja devas nin protekti;

¹⁾ salvi = G: selig machen; salvo = G: (ewige) Seligkeit, A: salvation, F: le salut (eternel).

Protekti ĉiujn rajtojn, ĉiujn leĝojn
 De ni alkalkulatajn al plejsankta
 La religio nia! — Dank' al Dio!
 Ni ja posedas tiun dokumenton.
 Ni havas la subskribon kaj sigelon!
 Facile mi lin komprenigos, kiom
 Danĝere estas por la ŝtato, eĉ
 Nenion kredi! Ĉiu lig' civila
 Ja disŝirita, forigita estus,
 Se hom' nenion kredi devus. — For!
 For tia peko! . . .

TEMPLANO

Ho, domaĝe, ke
 Mi la sermonon ne pli libertempe
 Ĝuegi povas. Mi vokita estas
 Al Saladin.

PATRIARKO

Jes? — do — nu, jes — se tio —

TEMPLANO

Volonte la sultanon mi preparos,
 Se plaĉas al la Patriarka moŝto . . .

PATRIARKO

Ho! Mi ja scias, ke vin favorumis
 Sultano. — Mi vin petas nur, favore
 Pri mi lin memorigu. — Min instigas
 Nenio krom la amo al Kardio. —
 Kaj ĉiun troon mi por Li nur faras. —
 Vi tion konsideru! — Kaj, ĉu ne,
 Sinjoro?, kion vi antaŭe diris
 Pri l' judo, nur alegorio estis?
 Mi volas diri . . .

TEMPLANO

Jes, alegorio. (*Li foriras*)

PATRIARKO

(Kaj tamen mi esploros ĝin ĝisfunde.

Jen ree por la frato Bonafides

Misio.) — Min aŭskultu, filo mia!

(Forirante li parolas kun la monaĥejo)

3a SCENO

Ejo: Ĉambro en la palaco de Saladin, en kiun sklavoj enportas amason da sakoj kaj metas unu apud alian sur la plankon.

SALADIN kaj baldaŭ poste SITTAH.

SALADIN

(dumtempe envenante)

Nu? Ĉu ne estas fino jam? Ĉu multe

Da ĝi ankoraŭ restas?

SKLAVO

La duono.

SALADIN

La reston do al Sittah portu. — Kie

Al-Hafi estas? — Tion tuj Al-Hafi

Al si ekprenu. — Aŭ ĉu al la patro

Mi ĝin pli bone sendu? — Tie ĉi

El miaj manoj ĉio glitas. — Oni

Ja fine malmoliĝas, kaj apenaŭ

De mi monsumon iu plu ricevos.

Almenaŭ ĝis alveno de la monoj

El Egiptujo malriĉuloj serĉu

Alie helpon! — Se l' donacoj nur

Ĉe l' tombo daŭros! — Se nur la pilgrimoj

Kristanaj ne foriros sendonacaj!

Se nur . . .

SITTAH

Do kio estas? Kial monon
Al mi vi sendas?

SALADIN

Pagu vin per ĝi kaj
Deponu, se ankoraŭ restos.

SITTAH

Ĉu

Kun la Templan' ne Natan jam alvenis?

SALADIN

Li serĉas lin.

SITTAH

Jen vidu, kion mi
Eltrovis, traserĉante ornamilojn
Malnovajn miajn. (*Ŝi montras al li malgrandan pentron*)

SALADIN

Ha! Jen mia frato!

Jen estas li! — Jen estis li! — Jes, li! —
Ho, brava, kara burŝo, kial mi
Vin perdis tiom frue? — Kion mi
Kun vi, ĉe via flank' farinta estus! —
La bildon al mi lasu! Mi ĝin konas:
Li donis ĝin al sia Lilla, via
Fratin' pli aĝa, kiu iam lin
El siaj brakoj ne forlasi volis:
La lastan tagon, kiam li forrajdis. —
Mi lasis lin forrajdi kaj eĉ sola. —
Ŝi mortis de ĉagren' kaj ne pardonis
Al mi, ke mi lin lasis rajdi sola. —
Li restis for!

SITTAH

Frat' kompatinda!

SALADIN

Ne

Pri ĝi parolu plu! — Ja ĉiu iam
 Forrestas. — Krome: ne la morto nur
 La celon delokigas al junulo
 De lia speco. — Multajn malamikojn
 Li havas, kaj la plej malforta venkas
 Plej fortan ofte. — Estu kiel ajn! —
 Al la Templan' la bildon mi komparu
 Por vidi, kiom mia fantazi'
 Min trompis.

SITTAH

Mi pro tio ĝin alportis.
 Sed ĝin redonu! Mi al vi ĝin diru:
 Okul' virina ĝin plej bone vidas.

SALADIN

(al pordstaranto, kiu envenas)

Do kiu? — La Templan'? — Li venu!

SITTAH

Por

Vin ne malhelpi, por ne konfuzigi
 Lin per scivolo mia...

(Ŝi sidiĝas apude sur sofo kaj mallevas la vualon)

SALADIN

Bone! — (Kiel

La voĉo estos? — Certe l' voĉon
 De Assad ie mia kor' konservis!)

4a SCENO

La TEMPLANO kaj SALADIN.

TEMPLANO

Kaptito via, mi, sultan' . . .

SALADIN

Kaptito?

Se mi la vivon lasis, ĉu mi ne
La liberecon ankaŭ lasas?

TEMPLANO

Kion

Vi fari volas, mi unue aŭdu,
Ne hipotezu. — Sed, sultano: Dankon,
Specialan dankon diri pro la vivo,
Konvenas nek al karaktero mia,
Nek rango mia. — Ĉiukaze ĝi al
Dispono via estas.

SALADIN

Nur ne kontraŭ mi

Ĝin uzu! — Mi ja malenvias pro
La par' da manoj miajn malamikojn;
Sed vere malfacile nur mi lasas
Al ili koron tian. — Vi min tute
Ne seniluziigis, ho bravulo! —
Vi vere estas Assad mia! Vidu:
Mi povus vin demandi, kie vi
La tutan tempon estis, kie dormis?
Kaj kiu sorĉa lando, kiu bona
Feino tiun floron tiom freŝa
Restigis? — Mi vin povus memoriĝi
Pri tio, kion tie ni kaj tie
Komune faris. Vidu: eĉ riproĉi

Mi ankaŭ povus, ĉar vi antaŭ mi
 Sekreton havis! unu aventuron
 Eĉ al mi kaŝis; jes, mi tion povus,
 Se mi nur vidus vin, ne ankaŭ min.
 Nu, tiu dolĉa revo tiom vera
 Ja estas, ke al mia viv-aŭtuno
 Nun nova Assad ree floros! — Ĉu vi
 Pri ĝi konsentas?

TEMPLANO

Ĉio, kio min

De vi alvenas — estu kio ajn —
 De mia kor' deziro estis.

SALADIN

Tion

Ni provu tuj. — Ĉu vi ĉe mi restadus? —
 Ĉu kiel islamano aŭ kristano,
 En Jamerlonk¹⁾ aŭ en mantelo blanka,
 En via felto aŭ turbano: kiel
 Vi volos! Mi neniam ja postulis,
 Ke ĉiu arbo havu saman ŝelon.

TEMPLANO

Sen tio vi ne estus la heroo
 Estanta ĝardenist' de Di', prefere.

SALADIN

Se vi ne pli malbone pri mi pensas,
 Ni ja duone estas klaraj?

TEMPLANO

Tute!

SALADIN

(*ofrante al li manon*)

Jen man'!

¹⁾ Araba vestaĵo.

TEMPLANO

(ekkaptante la manon de Saladin)

Jen mia! — Tiel nun ricevu
Pli ol vi povis preni! — Tuta via!

SALADIN

Jen tro' da gajn' por unu tago! — Tro! —
Ĉu li ne venis?

TEMPLANO

Kiu?

SALADIN

Natan.

TEMPLANO

(frote)

Ne!

Mi venis sola. —

SALADIN

Kia far' de vi!

Kaj kia bona ŝanc', ke tia far'
Okazis por la bon' de tia viro!

TEMPLANO

Jes, jes!

SALADIN

Nu! Tiom frote? — Ne, junulo!

Se Dio per ni faris ion bonan,
Ni tiom frote ne konduitu! Eĉ
Pro modestec' ne ŝajnu tiom frostaj.

TEMPLANO

Du flankojn ĉio en la mondo havas! —
Kaj oni ofte eĉ ne kredi povas,
Ke ili kune taŭgas.

SALADIN

Ĉiam nur

Atentu la plej bonan kaj gloradu
Kardion! — Kiel ili kune taŭgas,

Li scias. — Sed se tiom komplikite
 Vi pensas, ho junulo, mi ja devas
 Min gardi kontraŭ vi! Eĉ mi ja estas
 Tiela aj' kun multaj flankoj, kiuj
 Ne ŝajnas ĉiam nepre kunetaŭgi.

TEMPLANO

Doloras tio! — Ĉar malfido estas
 Ne mia eco . . .

SALADIN

Sed pri kiu vi
 Koleras? — Ŝajnas esti Natan. Nu?
 Malfid' pri Natan? Vi? — Klarigu! Diru!
 Unuan pruvon pri konfido donu.

TEMPLANO

Ne estas Natan. Mi ekkoleretas
 Nur pri mi mem. —

SALADIN

Pro kio?

TEMPLANO

Ĉar mi sonĝis,

Ke jud' mallerni povus, judo esti;
 Mi koleretas, ĉar mi tion sonĝis
 Maldorme.

SALADIN

Tuj rakontu vian sonĝon!

TEMPLANO

Vi aŭdis pri l' filin' de Natan. Kion
 Mi faris, nu, mi faris ĝin! — Tro fiera
 Ja, por rikolti dankon, kiun mi
 Ne semis, mi evitis, ŝin revidi.
 La patro estis malproksime, li
 Revenas, aŭdas, serĉas min; li dankas,
 Deziras, ke filino lia plaĉu

Al mi; parolas pri estontaj ŝancoj,
 Pri perspektivoj. — Nu, mi lasas min
 Cedigi, venas, vidas, fakte trovas
 Knabinon . . . Ha, mi hontas, ho sultano!

SALADIN

Vi hontas? — Ĉar efikis judidino
 Sur vin? ja ne pro tio, mi esperas!

TEMPLANO

Ĉar al efiko tiu, instigita
 Per de la patro dolĉa babilado,
 Kor' mia ne sufiĉe rezistadis! —
 Ho mi! En fajron mi denove saltis. —
 Nun varbis mi, kaj nun li min rifuzis.

SALADIN

Rifuzis?

TEMPLANO

Nu, la saĝa patro min
 Ne glate malakceptas. Tamen: la
 Saĝulo devas informiĝi kaj
 Mediti! Ĉu ne saĝe? Mi ja ankaŭ
 Ĝin faris. Ĉu ne ankaŭ mi meditis
 Kaj informiĝis, kiam ŝi kriadis
 El fajro? — Jes! Ja estas io bona:
 Saĝeca, meditema esti!

SALADIN

Nu!

Al maljunul' pardonu iomete!
 Kaj ja eterne lia rifuzado
 Ne povos daŭri! — Ĉu li do postulos,
 Ke vi fariĝu judo?

TEMPLANO

Kiu scias?

SALADIN

Ĝin scias, kiu lin pli bone konas.

TEMPLANO

La superstiĉo, kun ni edukita,
 Eĉ kiam ni ekkonas ĝin, ne perdas
 La forton. — Eĉ ne ĉiuj, kiuj mokas
 Katenojn siajn, estas ja liberaj.

SALADIN

Mature parolite! — Tamen, Natan . . .

TEMPLANO

La plej danĝera superstiĉo estas,
 La sian kredi la plej tolerebla . . .

SALADIN

Jes, eble! — Tamen . . .

TEMPLANO

. . . al ĝi sola

Transmeti la homaron stultan, ĝis
 Ke por ĝi venis luma tag' de vero . . .

SALADIN

Nu, jes! Sed Natan! — Natan ne posedas
 Malforton tiun!

TEMPLANO

Mi ĝin ankaŭ pensis . . .

Sed se nu tamen tiu hommodelo
 Malinda judo estas, haviganta .
 Al si la idojn de kristanoj por
 Eduki ilin kiel judojn: — Nu . . .

SALADIN

Kaj kiu tion diras?

TEMPLANO

La knabino,

Per kiu li min logas, kiu estu

La rekompenco por la faro, por ke
 Mi ne senpage estu ĝin farinta:
 Knabino tiu mem ne estas lia
 Filino, sed rabita kristanino.

SALADIN

Kaj tamen li ŝin volas forrifuzi?

TEMPLANO

(kolere)

Ĉu voli aŭ ne voli! Mi malkovris
 Lin! Jes! La frazemulon mi malkovris!
 Mi ĉaskurigos tiun judan lupon
 Sub ŝafa felo filozofa per
 Hundaro, kiu bone lin skuados!

SALADIN

(serioze)

Kristan', kalmiĝu!

TEMPLANO

Ha, „kristan', kalmiĝu“?

Se jud' kaj islaman' defendas siajn
 Judismon, islamismon: ĉu kristan'
 Do ne defendu sin?

SALADIN

(eĉ pli serioze)

Kristan', kalmiĝu!

TEMPLANO

(netuŝate)

Mi sentas la riproĉon, kiun vi
 Enpremas en silabojn tiujn! Ho,
 Se mi nur scius, kiel via Assad
 En mia lok' kondukus!

SALADIN

Ne pli bone!

Mi kredas: same urĝe! — Sed de kiu

Vi lernis, min korupti kiel li?
 Per ununura vorto? Nu, se fakte
 Ĉi ĉio estas, kiel vi asertas,
 Mi mem apenaŭ Natan ja rekonas. —
 Sed li amiko mia estas, kaj
 Amikoj miaj nepre ne malpacu.
 Obeu! Kaj atentu! Ne tuj kredu
 Al revemuloj el popolamaso!
 Kaj kaŝu, kion mi ekvenĝi devus
 Laŭ la postul' de via eklezio!
 Kristan' ne estu por — per tio — spiti
 Al jud' kaj islamano!

TEMPLANO

Preskaŭ tro

Malfrue! Dank' al sangsoifo de
 La Patriarko, kies ilo . . .

SALADIN

Kio?

Vi iris al la Patriark' pli frue
 Ol tien ĉi?

TEMPLANO

Pelita de pasio,

Sendecideco! — Min pardonu! — Vi
 Ne plu bonvolos trovi en mi ion
 De via Assad, mi ektimas.

SALADIN

Ho,

Eĉ penton vian! — Ŝajnas, ke mi konas
 Malvirtojn, kiuj naskas nian virton.
 Ĉi tiun vartu, kaj ne malutilos
 Al vi ĉe mi malvirtoj viaj. — Iru!
 Nun serĉu Natan, kiel li vin serĉis;
 Kaj alvenigu lin. — Mi ja vin ambaŭ

Tuj repacigi devas. — Se serioze
Vi celas la knabinon: kvietiĝu.
Ŝi estos via! Natan iom pentu,
Ke sen porkaĵo li kristanidinon
Edukis! — Iru for!

(La Templano foriras, kaj Sittah leviĝas de la sofo)

5a SCENO

SALADIN kaj SITTAH.

SITTAH

Jes, vere strange!

SALADIN

Ĉu ne? — Ĉu ne belulo devas esti
Estinta mia Assad, kara Sittah?

SITTAH

Se tiel li estadis, kaj se ne
Model' de l' bildo estis la Templano! —
Sed kiel vi forgesi povis, pri
Gepatroj liaj iom informiĝi?

SALADIN

Precipe ja pri la patrin', ĉu ne?
Ĉu la patrino en ĉi tiu lando
Ne iam estis? — Jes?

SITTAH

Jen bela penso!

SALADIN

Ho, eble estas ja! — Ĉar Assad estis
Bonvena ĉe la kristaninoj belaj,
Pri belaj kristaninoj tre pasia.
Kaj iam eĉ la famo kuris — nu,

Ne tre volonte tion mi mencias. —
 Sufiĉas, ke mi lin rehavas — kaj
 Kun ĉiuj malmeritoj kaj kapricoj
 De lia mola kor' rehavi volas.
 Ho, Natan donu la knabinon!

SITTAH

Donu?

Li lasu ŝin!

SALADIN

Jes, jes! Kaj kian rajton
 Pri ŝi do havas Natan, se li ne
 La patro estas? — Kiu ŝian vivon
 Konservis tiel, nur la rajtojn havas
 De tiu, kiu donis ĝin.

SITTAH

Se simple

Vi la knabinon al vi prenis, frato?
 Ŝin forprenante simple de la patro
 Nerajta?

SALADIN

Ĉu necese estos?

SITTAH

Nu,

Ja ne necese! — Nur la scivolemo
 Instigas min, ekdoni la konsilon;
 De kelka viro mi volonte sciis
 Plejeble rapidege, kian inon
 Li povus ami.

SALADIN

Nu, do sendu for

Kaj ŝin venigu.

SITTAH

Ĉu mi rajtas, frato?

SALADIN

Sed Natan indulgumu! — Li ne kredu,
Ke ni perforte lin disigi volas
De ŝi!

SITTAH

Ne zorgu!

SALADIN

Kaj mi mem esploru
Nun, kie mia Hafi ja restadas.

6a SCENO

Ejo: En la domo de Natan la aperta koridoro kontraŭ la palmoj, kiel en la 1a sceno de l' 1a akto. Parto de la varoj kaj valoraĵoj menciataj en tiu ĉi sceno kuŝas elpakita.

NATAN kaj DAJA.

DAJA

Ho, ĉio bele! ĉio elegante!
Kaj kiel vi nur ĝin donaci povas!
Sed kie la arĝentan ŝtofon kun
La ora rando oni faras? — Kia
Vestaj' de fianĉin'! — Eĉ ne reĝino
Pli belan havas.

NATAN

Fianĉina vesto?

DAJA

Nu jes! Vi ja pri tio ne jam pensis,
Ĝin aĉetante. — Natan, fakte, ĝi
Kaj ne alia povas esti. — Ĝi
Mendita ŝajnas kiel vest' edziĝa.
La blanka fono: la ĉasteco! Kaj
La oraj strioj dise serpentantaj:
Riĉeco estas. — Ĉu vi vidas? — Ĉarme!

NATAN

Ĉu vi fabelas? — Kaj pri kia vesto
Vi metaforas? — Ĉu vi estas mem
La fianĉino?

DAJA

Mi?

NATAN

Do kiu?

DAJA

Mi? —

NATAN

Do kiu? — Kaj pri kia vest' edziĝa
Vi frazas? -- Ĉio tio estas via!

DAJA

Ĉu mia? — Mia estas? — Ne por Recha?

NATAN

Ne! — En alia bloko estas, kion
Por ŝi mi havas. — Tuj! — Forprenu ĝin!
Forportu viajn aĵojn.

DAJA

Tentemulo!

Ne, eĉ se estus la multvaloraĵoj
De l' tuta mond'! Ne tuŝi! Se vi ne
Antaŭe ĵuras, ke vi tuj ekkaptos
La oportunon, kiun al vi sendas
La Providenco ja ne duan fojon.

NATAN

Ekkapti? kion? — Kian oportunon?

DAJA

Ne hipokritu! — Unuvorte: la
Templano amas Recha'n! — Do konsentu! —
Per tio via peko ekfinaĝos,
Pri kiu mi ne plu silenti povos.

Per tio ŝi revenos al kristanoj,
 Kaj ree estos, kio ŝi antaŭe
 Estadis. Kaj vi mem per ĉio bona,
 Pro kio ni ne povos eldankegi,
 Ne nur kolektis ardajn karbojn sur
 La kapon vian!

NATAN

Ree do la samo?

La sama kanto, nur sur nova kordo,
 Sed kiu eĉ ne harmonias.

DAJA

Kial?

NATAN

Tre bone al mi plaĉus la Templano;
 Mi plej volonte Recha'n al li donus;
 Sed ... paciencon havu!

DAJA

Paciencon?

Ĉu jen ne estas via kant' malnova?

NATAN

Pacienĉu nur malmultajn tagojn! —
 Sed vidu! — Kiu venas? — Ĉu monaĥo?
 Demandu pri la vol'.

DAJA

Ja estas klare!

(Ŝi iras al li renkonte kaj demandas)

NATAN

Do donu! — Antaŭ ol li petas: — (Se mi
 Nur scius, kiel elspioni la
 Templanon, sen malkaŝi de l' scivolo
 La kaŭzon! — Se mi diras ĝin, kaj la
 Suspekt' senkaŭza estas: la patrecon
 Mi vane riskis!) — Nu? pri kio temas?

DAJA

Li volas vin paroli.

NATAN

Lasu lin

Alveni kaj foriru.

7a SCENO

NATAN kaj la MONAĤEJANO.

NATAN

(Mi volonte

Ja restus ŝia patro! — Sed ĉu mi
 Ne povos tia resti, ne restante
 Nomata tiel? — Ŝi eĉ certe nomos
 Min patro, se ŝi konos la deziron.)
 Nu, kion vi deziras, pia frato?

MONAĤEJANO

Ne multe. — Natan, kore mi ĝojegas,
 Vin vidi sana.

NATAN

Ĉu vi do min konas?

MONAĤEJANO

Nu, kiu vin ne konas? — Al multiu
 Vi vian nomon stampis en la manon!
 En mia man' de jaroj ĝi jam staras.

NATAN

(serĉante sian monujon)

Mi tuj ĝin refreŝigu!

MONAĤEJANO

Koran dankon!

Plimalriĉulojn mi ŝtelumus. Ne! —
 Sed nur permesu, ke mi refreŝigu

En vi la nomon mian; ĉar mi povus
Fieri, ke en vian manon mi
Nemalsateblan ion iam metis.

NATAN

Pardonu! — Mi ekhontas! — Diru: kion?
Kaj pentkompenso estu la sepoblo
De la valor' de tio.

MONAĤEJANO

Nu, antaŭe
Aŭskultu, kiel ja mi mem hodiaŭ
Nur estis rememorigata pri
La don' tiama.

NATAN

Pri la don' tiama?

MONAĤEJANO

Ĝis antaŭ temp' mallonga mi sidadis
Sur Kvarantan' apude de Jeriĥo.
Araba kanajlaro venis kaj
Detruis mian ĉelon kaj preĝejon
Kaj min forkaptis. Sed feliĉe mi
Min savis; al la Patriarko kuris,
Por peti pri por mi alia loko,
Sur kiu en soleco mi servadu
Al mia Di' ĝis fin' de mia vivo.

NATAN

Sur pingloj mi ja staras, kara frato.
Do unuvorte: kia don' tiama?

MONAĤEJANO

Tuj, Natan! — Nu, la Patriark' promesis
Sur Tabor ermitejon, kiam tia
Vakanta estos, dume mi restadu
En monaĥejo kiel frat' laika.
Mi tie estas nun, kaj ĉiutage

Centfoje mi petegas lin pri Tabor.
La Patriark' min uzas nun por kelka
Afero, kiu min naŭzigas; nu,
Ekzemple . . .

NATAN
Do rapidu!

MONAĤEJANO

Tuj! — Aŭskultu!

Hodiaŭ iu ajn al li allustris:
„Vivadas tie ĉi hebreo, kiu
Edukas kristaninon kiel sian
Filinon“.

NATAN
(*ektimigite*)

Ha!

MONAĤEJANO

Aŭskultu min! — Nu, li

Min komisias, serĉi la postsignojn
De tiu judo tuj, se eble — kaj
Li koleregas pro l' sakrilegio
De li konsiderata vera peko
Al la Spirito Sankta — tio estas
La peko, kiu al ni ŝajnas la
Plej granda peko de la pekoj; nur
Ni, dank' al Dio, ne tre klare scias,
En kio ĝi konsistas. — Kaj subite
Mi ekkonscias, ekmemoras, ke
Mi mem ja iam igis la okazon
Al tiu pek' nepardonebla. — Diru:
Ĉu ne rajdisto antaŭ dek ok jaroj
Al vi idinon kelksemajnan donis?

NATAN

Pro kio? — fakte! — sed —

MONAĤEJANO

Do min rigardu

Atente! — La rajdisto estis mi!

NATAN

Ĉu vi?

MONAĤEJANO

Kaj la sinjor', de kiu mi
Ĝin portis, estis — se mi ne eraras —
Von Filnek . . . Wolf . . .

NATAN

Jes!

MONAĤEJANO

Kaj ĉar ĵus antaŭe

Formortis la patrino, kaj la patro —
Mi kredas — devis iri al . . . al Gazza,
Kaj la idin' al li ne sekvi povis,
Li sendis ĝin al vi. — Ĉu mi vin ne
Renkontis en Darun?

NATAN

Jes!

MONAĤEJANO

Mi ne mirus,

Se la memor' min erarigus. — Mi
Posedis tiom da sinjoroj, kaj
Mi nur mallongan tempon servis tiun.
Li estis bona vir', kaj baldaŭ poste
Ĉe Askalon li restis.

NATAN

Prave. Jes,

Mi tiom multe al li ŝuldas! Li
Plurfoje min forsavis de la glavo!

MONAĤEJANO

Ho certe, vi des pli volonte ja
Zorgadis pri la filineto kara.

NATAN

Jes! Estu certa!

MONAĤEJANO

Kie do ŝi estas?

Mi esperegas, ke ŝi ne formortis. —
Prefere ne ĉi tion diru! — Se
Aliaj ne pri tio scias, tiam
Ja bone estas.

NATAN

Estas?

MONAĤEJANO

Al mi fidu!

Jen mia penso: se al io bona
De mi volata, io tro malbona
Allimas, mi prefere ne ekfaros
La bonon. Ĉar ni ja ekzakte konas
Malbonon, sed la bonon tute ne!
Ja estas kompreneble, ke — se vi
Eduki devis la kristanidino —
Vi ŝin ja edukadis kiel vian
Samsangan filineton. Kaj se vi
Ĉi tion faris kun fidel' kaj amo:
Ĉu vi meritis tian rekompencon?
Ne, ne! Almenaŭ mi ĝin ne komprenas.
Sed pli prudente vi aginta estus,
Se la idino per persono dua
Kristane edukita estus; sed vi
Ne tiom, tiukaze, amus la
Infanon de l' amik'. Infanoj amon
Bezonas — eĉ se estus nur la amo

De besto bruta — pli ol kristanisman.
 Por kristanismo restas ja sufiĉe
 Da temp'. — Se la knabin' nur kreskis sane
 Kaj pie antaŭ viaj du okuloj,
 Ŝi sama restis antaŭ la Plejalta.
 Kaj ĉu la tuta kristanismo ne estas
 Sur la judismo konstruita? Mi
 Koleris ofte, mi sufiĉe ploris,
 Se la kristan' forgesi povis, ke
 Sinjoro nia mem ja estis judo.

NATAN

Vi, frato, estu mia advokato,
 Se perfideco kaj malam' starigos
 Sin kontraŭ mi — pro faro — ho, pro faro . . . !
 Nur vi, nur vi ĝin sci! — Prenu ĝin
 Kun vi en vian tombon! Ja neniam
 Ĝis nun fiero min instigis, ĝin
 Rakonti al person' alia. — Nur
 Al vi mi ĝin rakontos. — Al la pia
 Simplec' nur mi rakontos ĝin. — Ĉar ĝi nur
 Komprenas, kiajn farojn la piulo
 El si elpremi povas.

MONAĤEJANO

Via koro

Tuŝita estas, la okul' — malseka?

NATAN

Vi kaj l' infan' min trafis en Darun.
 Sed vi ne scias, ke malmultajn tagojn
 Antaŭe la kristanoj ĉiujn judojn
 Kun ido kaj edzin' en Gath mortigis;
 Ke inter tiuj ankaŭ estis mia
 Edzin' kun sep esperoplenaj filoj;

Ke ĉiuj tiuj brulis en la domo
De mia frato, kie ili volis
Rifuĝi.

MONAĤEJANO

Granda Dio!

NATAN

Kiam vi

Alvenis, mi en polv' kaj cindro estis
Kuŝinta kaj plorinta antaŭ Dio
Tri tagojn kaj tri noktojn; mi koleris,
Furiozis kaj malbenis min kaj l' mondon
Kaj ĵuris al la kristanar' eternan
Malamon . . .

MONAĤEJANO

Ho, mi tion al vi kredas!

NATAN

Sed la prudento pli kaj pli revenis,
Per dolĉa voĉo parolante: „ . . . tamen
Ja Dio estas! Ankaŭ tio estis
La vol' de Dio! Venu! Faru tion
De vi de longe komprenitan, kio
Farebla estas pli facile ja
Ol komprenebla, se vi ĝin nur volas.
Leviĝu!“ Kaj mi kriis: „Jes, mi volas!
Nur volu, ke mi volu!“ — Dume vi
Deĉevaliĝis kaj al mi knabinon
Transdonis en mantelo. — Kion tiam
Ni interdiris, mi forgesis. Mi
Nur scias: mi ŝin prenis kaj ŝin metis
Sur mian ejon, kisis ŝin kaj ĵetis
Min teren, singultante: Dio! unu
Por sep denove jam!

MONAĤEJANO

Ho, Natan, Natan!
Kristan' vi estas! — Jes, kristan', je Dio;
Ne estis jam pli bona!

NATAN

Bone! Kio
Por vi estigas min kristan', por mi
Estigas judo vin! — Sed nun ne plu
Ni nin kortuŝu. — Ni bezonas agojn!
Kaj kvankam min sepobla amo ligis
Al la knabin', kaj min la pens' mortigas,
Ke mi per ŝi denove perdos miajn
Sep filojn: — se prudent' ŝin repostulos
El inter miaj manoj — mi obeos!

MONAĤEJANO

Nu, prave! Ĝuste tion mi intencis
Al vi konsili! — Kaj nun ĝin konsilis
Al vi anĝelo via bona jam!

NATAN

Nur iu ajn ne venu, por de mi
Forŝiri ŝin!

MONAĤEJANO

Ne, certe ne!

NATAN

Kaj kiu
Pri ŝi ne rajton havas eĉ pli grandan,
Almenaŭ pli malnovan havu —!

MONAĤEJANO

Certe!

NATAN

Per sango kaj naturo.

MONAĤEJANO

Tion mi

Samopinias.

NATAN

Tuj do al mi nomu

La viron, kiel frato, onklo, kuzo
 Aŭ kiel ajn al la knabin' parenčan:
 Al li mi ne rifuzos ŝin, ŝin, kiu
 Ja estas edukita por estadi
 Ornam' de ĉiu hejmo, ĉiu kredo. —
 Ho, mi esperas, ke pri la sinjoro
 Kaj ties gento vi pli multe scias.

MONAĤEJANO

Nu, bona Natan — tio — ne! Vi ja
 Jam aŭdis, ke mi nur mallongan tempon
 Al li servadis.

NATAN

Ĉu do ne almenaŭ

Vi scias de l' patrin' la familion?
 Ĉu ŝi ne estis el la gento Staŭffen?

MONAĤEJANO

Jes, eble. — Mi eĉ kredas.

NATAN

Ĉu la frato

Ne estis Konrad Staŭffen? — kaj Templano?

MONAĤEJANO

Jes, se mi ne eraras. — Halt'! Aŭskultu:
 De la sinjoro mi ankoraŭ havas
 Libreton. — Mi el lia brusto ĝin
 Eltiris je la enterigo.

NATAN

Nu?

MONAĤEJANO

En ĝi preĝaĵoj estas. — Ni ĝin nomas
Breviero. — Kaj mi pensis, ke kristano
Ĝin uzi povus. — Tamen ja ne mi —
Mi ne scipovas legi.

NATAN

Nu daŭrigu!

MONAĤEJANO

Antaŭe la libret' kaj malantaŭe
Enhavas — laŭ la diro — de la mano
De la sinjoro mem la parenkaron
De li kaj ŝi.

NATAN

Ho, tute laŭespere!

Tuj iru! kuru! Donu la libreton!
Per oro mi ĝin pagos laŭ la pezo
Kaj per mil dankoj krome. Tuj!

MONAĤEJANO

Volonte!

Arabe estas, kion la sinjoro
Enskribis. (*Li foriras*)

NATAN

Jen ne grave! Nur alportu!

Ho, Dio! Se mi povus ŝin konservi
Kaj krome eĉ per ŝi ekhavi tian
Bofilon! — Ne verŝajne! — Kiel ajn
Fariĝu! — Kiu povas esti, kiu
Parolis tiel al la Patriarko?
Mi ne forgesu, tion ĉi demandi.
Ĉu eble la afer' devenas eĉ
De Daja?

8a SCENO

DAJA kaj NATAN.

DAJA

(urĝe kaj embarase)
Ho, imagu, Natan!

NATAN

Nu?

DAJA

La kompatindulino eĉ timiĝis!
Ĵus sendis . . .

NATAN

Ĉu la Patriarko?

DAJA

Sittah,

Prinzino¹⁾ Sittah.

NATAN

Ne la Patriarko?

DAJA

Ne, Sittah! — Aŭdu do! — Prinzino Sittah
Alsendas, por venigi ŝin.

NATAN

Ŝin? kiun?

Venigi Recha'n? Sittah ŝin venigas?

Nu, se nur Sittah ŝin venigas, ne
La Patriark'!

DAJA

La Patriark'? Pro kio?

¹⁾ Prinzo = titolo de princo, kiu ne estas la filo de (la reĝa) regnestro. La patro de Saladin kaj Sittah ne estis sultano. Ŝi tial ne estas reĝidino, nek sultanidino, sed havas la titolon „Prinzino“.

NATAN

Ĉu vi de longa tempo lin ne vidis?

Ĉu ne? Nenion al li diris?

DAJA

Mi?

NATAN

Kaj kie estas la sendito?

DAJA

Ene.

NATAN

Mi kun li mem parolu. Venu! — Se

Nur ne la Patriark' la kaŭzo estas! (*Li eniras*)

DAJA

Mi ion tutalian eĉ timegas.

La supozata sol-filino de

Riĉega judo povus esti eĉ

Laŭ plaĉ' de islamano! Huj, Templano,

Vi perdis ŝin! — Vi perdis ŝin, se mi

Ne ankaŭ faros nun la duan paŝon

Kaj la aferon al ŝi mem malkovros! —

Al tio mi dediĉu la unuan

Momenton, kiam mi ŝin havos sola!

Kaj tio estos — eble ĝuste kiam

Mi akompanos ŝin. — Unua tuŝo

Dumvoje certe ja ne malutilos.

Jes, jes! Antaŭen! Nune aŭ neniam!

(*Ŝi sekvas lin*)

AKTO KVINA

1a SCENO

Ejo: En la palaco de Saladin, la ĉambro, en kiun la sakoj kun la mono estis portataj. Tiuj ankoraŭ enestas.

SALADIN kaj baldaŭ poste kelkaj MAMELUKOJ.

SALADIN

(envenante)

Ankoraŭ jen la mono! Kaj neniu
 Eltrovi povas la derviŝon, kiu
 Opinieble ie ludas ŝakon,
 Per kio li forgesas eĉ sin mem. —
 Kaj krome min! — Nu bone! — Kio estas?

MAMELUKO

Sciigo bona! Ĝojo, ho sultano!
 La karavano de Kahiro venas,
 Alvenis bone! Kun tribut' sepjara
 De riĉa Nilo!

SALADIN

Bone, Ibrahim!

Vi fakte ja perant' agrabla estas! —
 Ho, fine, fine! — Prenu koran dankon
 Pro la sciigo bona.

MAMELUKO

(atendante)

(Nu? — do donu!)

SALADIN

Pro kio vi atendas?

MAMELUKO

Por peranto

Neniom krome?

SALADIN

Kio do?

MAMELUKO

Ĉu do

Nenia rekompenco? — Mi ja estus

Unua, kiu vortojn nur ricevis

De Saladin. — Nu, bone! — La unua,

Al kiu li avaras.

SALADIN

Do ekprenu

Jen sakon.

MAMELUKO

Ne! ne nun! Eĉ se vi volus

Nun ĉiujn al mi doni.

SALADIN

Vi do spitas? —

Alvenu! Prenu du! — Nu? li foriras?

Pli nobla eĉ ol mi? — Pli malfacile

Li malakceptas ja, ol mi donacas.

He, Ibrahim! — Per kio do okazas,

Ke tiom proksimege de l' foriĝo

Mi tute ŝanĝas mian agmanieron? —

Ĉu Saladin ne mortos Saladin? —

Li ankaŭ Saladin do ja ne vivis! —

DUA MAMELUKO

Sultan'!

SALADIN

Se vi alvenas por raporti . . .

MAMELUKO

Ke ĵus alvenis karavan' Egipta.

SALADIN

Mi scias!

MAMELUKO

Tro malfrue mi do venas!

SALADIN

Pro kio? — Prenu pro la bonintenco
Jen sakon aŭ eĉ du!

MAMELUKO

Do estas tri!

SALADIN

Se vi kalkuli povas! — Prenu ilin!

MAMELUKO

Eĉ tria poste eble venos — se
Li veni povos.

SALADIN

Kial tio?

MAMELUKO

Nu!

Li eble rompis sian kolon! — Ĉar
Tuj kiam ni tri estis certaj pri l'
Alveno de l' transport', ni senprokraste
Galopis! La unua falas, kaj
Mi nun unua estis ĝis la urbo,
En kiu la ruzeca Ibrahim
Pli bone konas stratojn.

SALADIN

Kaj l' falinto?

Nu, la falint'? — Al li renkonte rajdu!

MAMELUKO

Jes, mi ĝin faros! — Kaj se li vivadas,
Li havos de la sakoj la duonon. (*For*)

SALADIN

Do tiu ankaŭ bona, nobla homo! —
Nu, kiu havas tiajn mamelukojn? —
Ĉu mi ne rajtas do al mi imagi,
Ke ili sekvos al ekzemplo mia? —
Jes! Kaj mi tial ilin ne kutimu
Nun pri model' alia!

TRIA MAMELUKO

Ho, sultano!

SALADIN

Ĉu vi l' falinto estas?

MAMELUKO

Ne! — Mi nur

Raportu, ke deĉevaliĝas la
Karavanestro Mansor . . .

SALADIN

Lin venigu!

Tuj! — Jen li estas!

2a SCENO

EMIRO MANSOR kaj SALADIN.

SALADIN

Nu, emiro, kiel

Do estis? Kaj bonvenon! — Mansor, Mansor!
Longtempe vi min atendigis!

MANSOR

Tiu

Letero pruvos, ke forigi devis
Rivolton Abulkessem en Thebais;

Ke ni pli frue ne foriri povis.
Mi kiel eble pleje rapidigis
La almarŝadon.

SALADIN

Mi ja kredas vin! —
Kaj prenu, kara Mansor, prenu tuj —
Vi ja volonte faros ĝin! — kunprenu
Eskorton freŝan tuj. — Vi senprokraste
Pluiru, por plej grandan parton de
La mono porti al la patro.

MANSOR

Tuj

Kaj volontege!

SALADIN

Kaj ne tro malfortan
Eskorton prenu. — Ĉirkaŭ Libanon
Ne estas plu sekure. — Ĉu vi ne
Jam aŭdis? — La Templanoj removiĝas.
Singarde estu! — Venu nun! — Kaj kie
La karavano staras? — Mi ĝin vidu
Kaj mem aranĝu! — *(al la mamelukoj:)*
Mi al Sittah iros!

3a SCENO

*Ejo: La palmoj antaŭ la domo de Natan,
kie la TEMPLANO promenas.*

TEMPLANO

Ne, mi ne iru en la domon! — Li
Ja videbligis sin. — Ja ĉiam oni
Volonte kaj rapide min rimarkis! —
Mi eĉ ĝisvivos, ke li postulegos,
Ke mi evitu, tiom ofte veni

Ĝis antaŭ lia dom'. — Mi fakte estas
 Tre incitita! — Kio do min tiom
 Instigas kontraŭ li? — Li diris ja:
 „Ĝis nun mi ne rifuzas.“ — Saladin
 Promesis eĉ, alipensigi lin. —
 Nu? Ĉu pli firme do en mi sterniĝas
 Kristana sento, ol en li la juda? —
 Neniu konas sin! — Alie mi
 Ne estus enviema ja pro la
 Malgranda rabo, kiun ĉi-okaze
 Li faris de l' kristanoj. — Nu, ne estas
 Malgranda rabo: tia kreitaĵo!
 Ĉu kreitaĵ? Kaj kies? Ĉu de l' sklavo,
 Flosinta blokon al la bord' de l' vivo
 Kaj sin pafinta for? — Ne! de l' artisto
 Pensinta en la blokon alĵetitan
 La dian formon, kiun li prezentis.
 De Recha vera patro ĉiam restos —
 Eĉ malgraŭ la kristan' ŝin generinta —
 Ja tamen tiu judo. — Se mi ŝin
 Imagas simple nur kristanidino;
 Se mi imagas ŝin sen ĉio, kion
 Al ŝi nur povis doni tia judo:
 De ŝi do kio al vi plaĉus, koro?
 Nenio! aŭ malmult'! Se ŝia rido
 Nur estus de muskol' funkcio bela,
 Se ĝia kaŭz' ne estus inda je
 La ĉarm' de ŝia sur la buŝ' rideto:
 Eĉ la ridet' ne plaĉus! Mi jam vidis
 Pli belan, dediĉatan al nenio,
 Al mok', sensenco, al flatuloj kaj
 Al adultuloj! Ĉu ĝi tie ankaŭ
 Min ĉarmis? Kaj min ankaŭ dezirigis,

En ĝia brilo vivon forflirtigi? —
 Ho, ne! mi kredas: ne! — Ĉu mi koleras
 Pri tiu, kiu ŝin multvalorigis?
 Do kiel? kial? — Se de Saladin
 La mokon mi meritas! Jam sufiĉas,
 Ke tion Saladin ekkredi povis!
 Ho, kiom mi malgranda al li ŝajnis
 Kaj malŝatinda! — Ĉio pro knabino? —
 Kurd! Kurd! Ne povas daŭri! — Haltu! — Kaj
 Se Daja nur babilis ion, kio
 Pruvebla estus malfacile? — Vidu!
 Jen fine li en interparolado
 Elvenas el la dom'! — Kun kiu? — Nu?
 Li kun la frato? — Ha! Li tiukaze
 Jam scias ĉion! Eble perfidita
 Jam estas al la Patriarko! — Ha! —
 Do kion mi, stultulo, nun estigis! —
 Ke unu nur fajrero da pasio
 De nia cerbo tiom forbruligas! —
 Do tuj decidu, kion fari nun! —
 Apude mi atendos ilin — ĉu
 La frato eble tuj de li foriros.

4a SCENO

NATAN kaj la MONAĤEJANO.

NATAN

(alproksimiĝante)

Refoje, bona frato, koran dankon!

MONAĤEJANO

Al vi la samon!

NATAN

Mi? de vi? Pro kio?

Pro mia obstineco, al vi trudi
De vi ne bezonatan ion? — Jes,
Se via nur cedinta estus; se
Vi ne rifuzus, esti pli bonhava
Ol mi!

MONAĤEJANO

Sen tio tiu libro estas

Ja ne la mia, sed la posedaĵo
De la filino, heredaĵ' de l' patro. —
Sed ŝi ja havas vin! — Nur Dio donu,
Ke vi ĝismorte ne bedaŭros, ke
Vi tiom por ŝi faris.

NATAN

Ĉu mi povos?

Ho, ne! neniam! Estu tute certa!

MONAĤEJANO

Nu! la Templanoj kaj la Patriarkoj ...

NATAN

Ne povas tiom da malbono fari
Al mi, ke ion mi bedaŭri povus;
Eĉ tion? certe ne! — Kaj ĉu vi estas
Tutcerta ankaŭ, ke Templano fakte
Incitis vian Patriarkon?

MONAĤEJANO

Ja

Nur povas esti tiel. — Ĵus antaŭe
Templan' kun li parolis, kaj la vortoj
De mi aŭditaj, tiel sonis.

NATAN

Sed

Nur unu estas en Jeruzalem.
Mi tiun konas. Li amiko mia
Eĉ estas: bona, nobla viro!

MONAĤEJANO

Prave!

La sama! — Sed ne ĉiam ja egalas
En mondo, kio estas ni kaj kio
Ni esti devus.

NATAN

Bedaŭrinde! — Kiu

Ajn estas, faru kion ajn li volos!
Kun la libret' mi ĉiun kontraŭstaros
Kaj rekte kun ĝi iros al sultano.

MONAĤEJANO

Prosperon bonan! Mi do vin nun lasos.

NATAN

Vi eĉ ne vidis ŝin! — Revenu baldaŭ
Kaj ofte! — Se la Patriarko nur
Ne jam hodiaŭ ion scios. — Tamen:
Eĉ jam hodiaŭ diru kion ajn!

MONAĤEJANO

Ne mi! — Adiaŭ! (*Li foriras*)

NATAN

Ne forgesu, frato! —

Mi volus tuj, ĉi tie sub ĉielo,
Sur la genuojn fali. Dio! — Kiel
La nodo, kiu ofte min timigis,
Nun mem disiĝas! — Ho, mi sentas min
Libera, ĉar mi nun ja sur la tero
Ne plu bezonas, ion kaŝi! ĉar

Mi nune povas paŝi antaŭ homoj
 Libere kiel antaŭ Vi, Vi, kiu
 Ne juĝas homon ja laŭ faroj liaj,
 Estantaj nur malofte liaj faroj.

5a SCENO

NATAN kaj la TEMPLANO, kiu proksimiĝas de flanko.

TEMPLANO

Atendu, Natan; min kunprenu!

NATAN

Kiu?

Vi, kavaliro? — Kie do vi estis,
 Ke mi ne trovis vin ĉe la sultano?

TEMPLANO

Ni nin maltrafis reciproke. — Ne
 Koleru min!

NATAN

Ne mi, sed Saladin.

TEMPLANO

Vi ĵus forestis ...

NATAN

Sed vi lin parolis?

Nu, des pli bone!

TEMPLANO

Li nin ambaŭ kune

Paroli volas.

NATAN

Des pli bone! Venu

Kun mi. — Mi volis ja al li nun iri. —

TEMPLANO

Permesu, ke mi vin demandu: kiu
Foriris ĵus?

NATAN

Ĉu vi lin eble konas?

TEMPLANO

Ĉu li ne estas la laika frato,
Uzata de la Patriarko por
Spioni?

NATAN

Eble. — Ĉe la Patriarko
Li estas ja.

TEMPLANO

La artifiko taŭgas:
Al friponeco antaŭsendi la
Naivon!

NATAN

Jes, la stultan — ne la *pian*.

TEMPLANO

Ne kredas Patriark' je pia.

NATAN

Mi

Pri tiu garantias! — Li ne helpas
Al Patriark', estigi la malbonon.

TEMPLANO

Almenaŭ tiel li kondutas. — Ĉu
Pri mi li ne parolis?

NATAN

Ĉu pri vi?

Pri vi ne nome! — Li apenaŭ scias
Ja vian nomon!

TEMPLANO

Jes, apenaŭ! — Certe.

NATAN

Sed tamen: pri Templano li rakontis . . .

TEMPLANO

Kaj kion?

NATAN

Nu, li ion diris, kio
Al vi ne adaptebla povas esti.

TEMPLANO

Nu, eble? — Lasu aŭdi!

NATAN

Ke min iu

Denuncis ĉe la Patriarko . . .

TEMPLANO

Vin

Denuncis? — Tio estas — li permesu! —
Mensogo! — Natan, min aŭskultu! — Mi
Ne estas homo, kiu malkonfesi
Kapablus. — Miajn farojn mi respondas!
Mi eĉ ne estas tiu, kiu nomas
Faritaj bone ĉiujn miajn agojn. —
Ĉu pri erar' mi hontu? — Ĉu mi ne
Intencon firman havas, pliboniĝi?
Ĉu mi ne scias, kion hom' per tio
Atingi povas? — Natan, min aŭskultu! —
Mi estas la Templano de la frato,
Kaj mi — laŭ ties diro — vin denuncis. —
Mi scias, kio min incitis, — kio
La sangon en la vejnoj ekboligis!
Ho mi! — Mi venis por min ĵeti tuta
En viajn brakojn! — Kiom vi akceptis
Min froste — malvarmete — (pli malbone
Ol froste estas malvarmete!); kiom

Singarde vi klopodis, min eviti;
 Kaj kiom vi ŝajnis, min respondi
 Per tiom da demandoj tre glitigaj;
 Pri tio mi eĉ nun ne pensu, se
 Mi volas resti kalma. — Min aŭskultu!
 En tiu stato koagula min
 Alpaŝis Daja kaj al mi eldiris
 Sekreton sian, ŝajne eksplikantan
 Konduton vian strangan . . .

NATAN

Kiel tio?

TEMPLANO

Aŭskultu min! — Mi jam al mi imagis,
 Ke vi ne volas al kristan' redoni
 Ĉi tion, kion vi de la kristanoj
 Forrabis. — Kaj mi tial ekintencis,
 Perforte simple vin devigi tiel.

NATAN

Perforte? simple? — simple? — ĉu do simple?

TEMPLANO

Ho, min aŭskultu! — Mi ne agis bone!
 Vi eble eĉ ne estas kulpa ja. —
 Ne scias Daja, kion ŝi babilas!
 Ŝi estas malamema — volas vin
 Impliki en aferon malbonegan. —
 Ja povas esti! — Mi ankoraŭ estas
 Ja senspertulo flamiĝema, kiu
 Jen troe faras kaj jen tro malmulte. —
 Eĉ tio povas esti! — Min pardonu! —

NATAN

Se tiel vi min kaptas . . .

TEMPLANO

Unuvorte:

Mi iris al la Patriarko! — sed
 Mi vin ne nomis! — Jen mensogo estas!
 Mi malspeciale nur al li rakontis
 La kozon ja pro opinio lia. —
 Eĉ tion mi ne devis fari: jes! —
 Ĉar: ĉu mi ne jam sciis, ke fripono
 La Patriarko estas? Ĉu mi ne
 Vin mem demandi povis? — Ĉu mi rajtis
 Elmeti la knabinon al danĝero,
 Ekperdi tian patron? — Nu, ne grave!
 De l' Patriark' la friponeco, kiu
 Simila ĉiam restas, revenigis
 Plej rektavoje min ja al mi mem. —
 Do min aŭskultu, Natan, elaŭskultu! —
 Eĉ se li sciis vian nomon: nu,
 Do kio plu? — Li la knabinon povas
 Nur preni, se ŝi estas via nur.
 Li ja nur povas ŝin el via domo
 Forporti en monahinejon. — Do:
 Al mi ŝin donu! — Donu ŝin, kaj li
 Alvenu! Ho! — Li certe ne sukcesos,
 Edzinon mian rabi! — Donu tuj! —
 Se ŝi filino via estas, aŭ
 Se ne! — Judino, kristanino aŭ
 Nenio! — Ja egale! — Mi nek nun,
 Nek iam ajn en mia tuta vivo
 Pri ĝi demandos. — Estu kiel ajn!

NATAN

Vi ŝajne kredas, ke mi devas kaŝi
 La veron?

TEMPLANO

Estu kiel ajn!

NATAN

Mi ja ne

Al vi — aŭ kiu rajtas, ĝin ekscii —
 Jam malkonfesis, ke ŝi kristanino
 Kaj nur prizorgatino mia estas. —
 Kaj kial mi al ŝi ĝin ne jam diris? —
 Pri tio mi bezonas senkulpigi
 Nur antaŭ ŝi!

TEMPLANO

Vi tion ne bezonos

Eĉ antaŭ ŝi. — Al ŝi do malenviu,
 Ke ŝi neniam vin rigardu per
 Okul' alia. — Ŝparu la malkovron! —
 Ĝis nun ja sole vi pri ŝi disponas!
 Al mi ŝin donu! Natan, mi vin petas.
 Nur mi ŝin duan fojon savi povas —
 Kaj mi ĝin volas!

NATAN

Ne — vi povis, povis!

Sed ne plu nun! Nun tro malfrue estas.

TEMPLANO

Malfrue? kial?

NATAN

Dank' al Patriarko . . .

TEMPLANO

La Patriarko? Dank'? Al li? pro kio?
 De ni ĉi tiu dankon eĉ meritus?
 Do kial? kial?

NATAN

Ĉar ni scias nun,
Kun kiu ŝi parenças; ĉar ni scias,
En kies manojn ni ŝin meti povos.

TEMPLANO

Lin danku, kiu dankos lin pro plio!

NATAN

El tiuj manoj vi postulu ŝin,
Kaj ne el miaj.

TEMPLANO

Kompatinda Reĉa!
Vi dronas en malŝancoj, kompatinda!
Feliĉo por alia orfo, estos
Por vi la malo! — Natan! — Kie estas
Parencoj tiuj?

NATAN

Kie?

TEMPLANO

Jes! — Kaj kiuj?

NATAN

Speciale unu fraton mi eltrovis,
Ĉe kiu vi aspiru.

TEMPLANO

Unu fraton?

Kaj kio estas tiu frat'? Soldato?
Aŭ pastro? — Min sciigu, kion mi
Esperi povas.

NATAN

Li, mi kredas, estas
Nek . . . nek — aŭ ambaŭ. — Mi lin ne jam konas
Tre bone.

TEMPLANO

Nu, kaj krome?

NATAN

Brava viro!

Ĉe kiu Recha fartos tute ne
Malbone.

TEMPLANO

Sed kristano! — Mi kelkfoje
Ne scias, Natan, kion pri vi pensi; —
Ne min koleru! Ĉu ŝi kristaninon
Ne devos ludi inter gekristanoj?
Kaj ĉu ŝi ne fariĝos, kion ŝi
Sufiĉe longe ludis? Kaj ĉu ne la
Tritikon puran, kiun vi semadis,
Mortigos la herbaĉo? — Ĉu ĉi tio
Vin ne timigas. — Tamen ja vi diras —
Vi! — ke ĉe sia frato ne malbone
Ŝi fartos?

NATAN

Mi esperas! pensas! — Se
Ĉe li al ŝi eĉ tamen io mankos,
Ŝi ja ankoraŭ havos vin kaj min!

TEMPLANO

Sed kio povos al ŝi manki? Ĉu
La frato al la fratineteto ne
Sufiĉe donos da manĝaĵo kaj
Vestaĵo, ornamaĵo kaj frandaĵo?
Kaj kion krome la fratin' bezonos?
Nu, ŝi cetere edzon ja bezonos!
Nu, nu: eĉ tian ja al ŝi havigos
La frato, kiam estos tempo. — Ho,
Plej belan li al ŝi havigos! La
Plej belan, plej kristanan! Natan, Natan!
Anĝelon tian vi ja formis, kaj
Aliaj baldaŭ tiom ĝin difektos!

NATAN

Ne kredu tion! Ĉiam ŝi meritos
Ja amon nian.

TEMPLANO

Estu ne tro certa.

Pri mia amo tion ĉi ne diru!
Ĉar ĝi de si neniom lasas preni,
Eĉ plejmalmulton ne . . . kaj eĉ ne nomon.
Halt'! — Ĉu ŝi eble jam suspektas, kio
Fariĝos?

NATAN

Eble! Kvankam mi ne scias,
De kie.

TEMPLANO

Kiel ajn! — Ŝi nepre devas,
En ambaŭ kazoj, kio ŝin minacas,
De mi unue scii. — Mia penso,
Ke mi ŝin ree vidu kaj parolu
Nur kiam mi ŝin nomi povos mia,
Forfalas. — Tuj . . .

NATAN

Do kien?

TEMPLANO

Tuj al ŝi!

Por vidi, ĉu ĉi tiu kor' knabina estas
Sufiĉe forta, por decidon solan
Je ŝi nur indan fari.

NATAN

Kian?

TEMPLANO

Tiun:

Ne plu demandi sian fraton kaj
Eĉ vin —

NATAN

Kaj?

TEMPLANO

Kaj min sekvi! eĉ se ŝi

Per tio devus esti la edzino

De islamano.

NATAN

Restu! Vi ŝin jam

Ne trafos. Ŝi ĉe Sittah estas nun.

TEMPLANO

De kiam? kial?

NATAN

Kaj se vi ĉe ili

La fraton volas trovi: tuj kunvenu.

TEMPLANO

La fraton? Ĉu de Sittah aŭ de Recha?

NATAN

De ambaŭ eble! Mi vin petas: venu!

*(Li forkondukas lin)***6a SCENO***Ejo: en la haremo de Sittah.*

SITTAH kaj RECHA en interparolado.

SITTAH

Mi tiom pri vi ĝojas, dolĉulino! —

Ne estu tiom strange, time, honte! —

Pli vigle! paroleme! familiare!

RECHA

Prinzino . . .!

SITTAH

Ne prinzino! Simple nomu

Min Sittah — amikino — aŭ fratino.

Aŭ nomu min patrinjo! — Mi ja povus

Eĉ esti tio. — Tiom juna, saĝa

Kaj pia! Kiom vi ja scias! — Kiom

Vi legis jam!

RECHA

Mi legis? mi? — Ho, Sittah,

Vi mokas ja pri fratineto via!

Apenaŭ mi scipovas legi!

SITTAH

Ne?

RECHA

La skribon de la patro — iom; aŭ

Ĉu vi pri libroj pensas?

SITTAH

Jes, pri libroj.

RECHA

Nu, librojn mi nur malfacile legas! —

SITTAH

Ĉu vere?

RECHA

Vere, jes! — La patro ŝatas

Malmulte la saĝecon de la libroj,

Ĉar per senvivaj signoj ĝi sin premas

En nian cerbon.

SITTAH

Ĉu do vere? — Li

Ne estas ja malprava. — Kaj kelkio

De vi sciata . . . ?

RECHA

Mi ĝin lernis nur
El lia buŝo; kaj mi de l' plejmulto
Ankoraŭ scias kiel, kie, kial.

SITTAH

Nu, tiel ĉio ja plej bone restas;
Samtempe tiel lernas la animo.

RECHA

Eĉ vi neniom aŭ malmulte legis! —

SITTAH

Do kial? — Mi ne fieras pro la malo. —
Sed kial? — Via kaŭzo? — Nur parolu!

RECHA

Vi estas tiel rekta, senafekta,
Nur al vi mem simila . . .

SITTAH

Nu?

RECHA

Kaj tion

Al ni malofte nur la libroj lasas,
Laŭ mia patro.

SITTAH

Kia viro estas

Ja patro via!

RECHA

Jes?

SITTAH

Li tutproksime

La celon ĉiam trafas.

RECHA

Ĉu ne vere? —

Kaj tiun patron . . .

SITTAH

Kio?

RECHA

Tiun patron . . .

SITTAH

Vi ploras? Dio!

RECHA

Tiun patron — ho!

Mi diru! — Mia kor' eksplodi volas!

(Pro la forto de la larmoj ŝi falpuŝiĝas al ŝiaj piedoj)

SITTAH

Do kio estas? Recha!

RECHA

Tiun patron —

Mi perdi devas!

SITTAH

Perdi? vi? la patron?

Pro kio? — Certe ne! — Leviĝu! — Kalme!

RECHA

Ne vane vi vin faris amikino

Kaj patrineto mia, Sittah! — Ho!

SITTAH

Mi tio estas ja! — Leviĝu! aŭ

Mi helpon vokos!

RECHA

(refortiĝinte kaj leviĝante)

Ho, pardonu min!

Doloro mia igis min forgesi,

Kun kiu mi parolis. Antaŭ Sittah

Valoras nek plorad' nek malespero.

Prudento kalma ĉiel nur efikas

Sur ŝin. Nur tiu antaŭ ŝi ekvenkas.

SITTAH

Do kio?

RECHA

La fratino, amikino,
Ĝin ne permesos. Ne permesos, ke
Alian patron oni al mi trudos.

SITTAH

Alian patron? Trudi? kaj al vi?
Do kiu povos? Kiu tion volos?

RECHA

Malbona, bona Daja mia povos
Ĝin voli — kaj ĝin volos povi —. Jes,
Malbonan, bonan Daja'n vi ne konas!
Nu, Dio ŝin pardonu! — rekompencu!
Ŝi al mi faris tiom da malbono
Kaj bon'.

SITTAH

Al vi malbonon? Sekve ŝi
Malmulte nur da bono havas.

RECHA

Eĉ multe!

Ne!

SITTAH

Kiu estas?

RECHA

Kristanino,
Vartinta min de mia infaneco;
Ho, tiom min vartinta. — Vi ne kredas? —
Ŝi tute anstataŭis la patrinon! —
Ŝin Dio rekompencu! — Sed ŝi ankaŭ
Timigis kaj turmentis min!

SITTAH

Kaj kial?

Per kio?

RECHA

Ho, la kompatinda estas
 Ja kristanino. — Do pro amo ŝi
 Turmenti devas. — Estas unu el la
 Revemulinoj, kiuj kredas scii
 La solan vojon al Kardio.

SITTAH

(*komprenante*)

Ha!

RECHA

Ŝi kredas devi sur la vojon gvidi
 Personon ĉiun, kiu ĝin maltrafas. —
 Alie ili ja ne povas; ĉar
 Se tiu vojo nur la ĝusta estas,
 Amikojn siajn ili ja ne povas
 Trankvile lasi sur alia vojo,
 Nur kondukanta al pere' eterna. —
 Ja devus esti eble, saman homon
 Samtempe ami, kaj malami ankaŭ. —
 Sed ne pro tio mi nun fine devas
 Pri ŝi plendegi. Ŝian preĝon, ĝemon,
 Averton kaj minacon mi volonte
 Eĉ pli longtempe estus elteninta!
 Ŝi ĉiam al mi donis ja ideojn
 Utilajn, bonajn. Nu, kaj kiu ne
 Fieras, sin sentante tiom multe
 Ŝatata, ke alia — kiu ajn —
 Eĉ ne elporti povas la ideon,
 Ke iam li eterne nin malhavos?

SITTAH

Tre prave!

RECHA

Sed — tro multe fine estas!

Al tio mi ne kontraŭmeti povas
Paciencon, nek prudenton.

SITTAH

Do al kio?

RECHA

Al tio, kion ŝi ĵus nun malkaŝis.

SITTAH

Ĵus nun? malkaŝis?

RECHA

Jes! ĵus nun malkaŝis.

Dumvoje tien ĉi ni preterpaŝis
Kristanan templon kadukeman. — Ŝi
Subite haltis, kun si mem luktante,
Ploreme al ĉiel' jen rigardadis
Kaj jen al mi. — Kaj fine diris: „Venu!
Tra tiu templo rekte ni plupaŝu!“
Ŝi iras, mi ŝin sekvas, kaj timeme
Mi vidas la ruinojn kadukemajn. —
Ŝi ree haltas; kaj mi vidas min
Kun ŝi ĉe la ŝtuparo de la putra
Altaro. Kiel mi min sentas, kiam
Kun plor' varmega, manoj preĝmetitaj
Al miaj piedoj ŝi falegas...

SITTAH

(kompateme)

Recha!

RECHA

Kaj min petegis pro la Di-patrino,
Aŭdinta kelkan preĝon jam, farinta
Miraklon kelkan — min petegis, ke

Mi min kompatu! — kaj pardonu ŝin
Almenaŭ, ĉar ŝi nun al mi malkaŝos
La al mi rajton de la kristanismo.

SITTAH

(Ho, kompatinda! — mi supozis ĝin!)

RECHA

Ŝi diris, ke mi estas kristanido,
Baptita kaj de Natan ne filino. —
Ho Dio! Li ne estas mia patro!
Ho Sittah! — Ree antaŭ viaj piedoj...

SITTAH

Leviĝu, Recha! — Mia frato venas!

7a SCENO

SALADIN kaj LA ANTAŬAJ.

SALADIN

Nu, kio estas, Sittah?

SITTAH

Ho, ŝi svenis!

SALADIN

Ŝi kiu estas?

SITTAH

Nu,...

SALADIN

Filin' de Natan?

Ŝi kion havas?

SITTAH

Recha! malsveniĝu!

RECHA

*(sin trenante sur la genuoj al la piedoj de Saladin,
kun mallevita kapo)*

Mi ne leviĝos; ne pli frue! — Mi
Vizaĝon lian ne pli frue vidu!
La brilon de justec' eterna kaj
De bono en okulo lia, nek
Sur lia frunt' admiru...

SALADIN

Do leviĝu!

RECHA

Nur kiam li promesis...

SALADIN

Mi promesas...

Eĉ estu kio ajn!

RECHA

Ne pli, nek malpli,

Ol al mi lasi mian patron kaj...
Kaj min al li! — Mi ne jam scias, kiu
Aspiri povas, esti mia patro.
Mi eĉ ne volas scii. Ĉu la sango
La patron pravas? Nur la sang'?

SALADIN

(levas sin)

Leviĝu! —

Kaj kiu estis tiom kruelega,
Por tion bati en kapeton vian?
Ĉu tio estas certa kaj pruvita?

RECHA

Opinieble! Daja ĝin ja scias
De mia nutristino.

SALADIN

Nutristino?

RECHA

Mortante tiu ĝin al ŝi konfidis.

SALADIN

Mortante? — Ne fablante jam? — Kaj eĉ:
 Se estus prave! — Jes! La sango sole
 Ne faras jam la patron! — Ĝi de besto
 Apenaŭ faras ja la patron! — Ĝi
 Plej eble donas la unuan rajton,
 Akiri tiun nomon! — Ne timiĝu! —
 Aŭskultu! — Se du patroj reciproke
 Pro vi disputas: lasu ilin ambaŭ
 Kaj prenu trian! — Mi la patro estu!

SITTAH

Jes, faru tion!

SALADIN

Bona patro mi,
 Tre bona patro volas esti. — Halt'!
 Mi havas eĉ pli bonan penson: kial
 Do vi bezonas patrojn? Ili mortos!
 Elektu ĝustatempe iun, kiu
 Intencon havas, vete kun vi vivi!
 Ĉu vi ne iun konas?

SITTAH

Ŝi ruĝiĝas!

SALADIN

Jes, ĝuste tion mi ja volis kaŭzi!
 Malbelulinojn la ruĝiĝ' beligas,
 Kaj ĝi ne plibeligus belulinojn?
 Mi tien ĉi venigas vian patron
 Kaj plian — plian viron ja krom li.
 Ĉu vi divenas? — tien ĉi. Vi ja
 Permesos, Sittah?

SITTAH

Frato!

SALADIN

Antaŭ li

Ruĝiĝu bone, kara knabineto!

RECHA

Ruĝiĝi? antaŭ li?

SALADIN

Ho hipokrita!

Nu, do paliĝu! — Faru laŭ la volo

Kaj povo! —

(Sklavino envenas kaj proksimiĝas al Sittah)

Ĉu do ili jam alvenis?

SITTAH

Enlasu ilin! — Estas ili, frato!

LASTA SCENONATAN kaj la **TEMPLANO** al **LA ANTAŬAJ**.

SALADIN

Amikoj karaj miaj. — Natan, vin
 Mi antaŭ ĉio ja sciigi devas,
 Ke vi nun povos, kiam ajn vi volos,
 Repreni vian monon ...

NATAN

Saladin! ...

SALADIN

Nun vi pri mi disponu ...

NATAN

Saladin! ...

SALADIN

La karavano venis. Mi nun estas
 Pli riĉa ol de longa temp' mi estis. —
 Min diru, kiom vi bezonas por
 Komenci ion grandan. — Ankaŭ vi,
 Vi komercistoj ja ne povas havi
 Tro multan monon.

NATAN

Kial do unue
 Pri tiu malgravaĵo? — Jen mi vidas
 En plor' okulon, kiun mi pli urĝe
 Sekigi volas. (*Iras al Recha*) Ĉu vi do ploradis?
 Ĉu vi ankoraŭ estas mia Recha?

RECHA

Ho, patro!

NATAN

Ni komprenas nin! Sufiĉas! —
 Kvietaj, gaja estu! — Se la koron
 Ankoraŭ vi posedas...! — Se minacas
 Al koro via ne alia perdo...!
 La patro restos!

RECHA

Krome ne alia!

TEMPLANO

Ĉu ne alia? Nu, mi do eraris!
 Neniam oni kredis, nek esperis
 Posedi tion, kies perdon oni
 Ne timis. — Bone! Bone! — Tio, Natan,
 Ja ĉion ŝanĝas! — Saladin, ni venis,
 Ĉar vi ordonis. — Mi vin ja instigis,
 Sed mi vin petas: nun ne plu klopodu!

SALADIN

Denove jam sovaĝe? Ĉu do ĉiu
 Divenu vin? kaj faru koncesiojn
 Al vi?

TEMPLANO

Sultan', vi aŭdas, vidas mem ja!

SALADIN

Nu, jes! Malbone ja, ke vi ne estis
 Pli certa pri l' afer'!

TEMPLANO

Sed nun mi estas!

SALADIN

Se tiom vi postulas pro bonfaro,
 Vi ĝin nuligas! — Kion vi elsavis,
 Ne estas tial via posedaĵo!
 Alie eĉ rabisto, kiun puŝas
 En fajron avareco, same estus
 Heroo! (*Li iras al Recha por ŝin konduki al la Templano*)
 Venu, Recha! Lin ne juĝu
 Eĉ tro severe; vidu: se li estus
 Alia, malpli varma, malpli fiera;
 Li ne savinto via estus. Nu,
 Kalkulu unu por alia. — Venu! —
 Ekagu vi: al li konfesu vian amon!
 Kaj se li malakceptas vin, se li
 Forgesos iam, ke por li vi faris
 Pli multe ja, ol li por vi . . . — Nu, kion
 Por vi li faris? Li sin lasis iom
 Fumumi! Jen malmulte! — Tiam li
 Neniom ja de mia Assad havas!
 Li havas la vizaĝon, ne la koron.
 Do venu, Recha . . .

SITTAH

Iru, Recha, iru!

Por via dankemeco estas ja
Malmulte aŭ neniom!

NATAN

Haltu! Haltu!

SALADIN

Eĉ vi?

NATAN

Kromulo tie ĉi parolu...

SALADIN

Ja certe! — Kiu malpermesas tion?
Ja ankaŭ la zorginto voĉon havas.
Eĉ la unuan, se vi volas. — Vidu:
Mi scias la aferon tutan.

NATAN

Sed ne tute!

Mi ne pri mi parolas. — Sed mi petas:
Antaŭe aŭdu, Saladin, alian,
Eĉ tutalian viron.

SALADIN

Kiu estas?

NATAN

La frato.

SALADIN

Ĉu de Recha?

NATAN

Jes.

RECHA

Ĉu frato?

Mi fraton havas?

TEMPLANO

(eliĝante el muta meditado)

Kie? kie estas

La frato? Ne jam tie ĉi? Mi devis
Lin vidi tie ĉi!

NATAN

Paciencon havu!

TEMPLANO

(tre cinisme)

Li patron por ŝi fablis: ĉu li ne
Por ŝi eĉ fraton trovos?

SALADIN

Tio vere

Malinda estas! — Ho, kristano! Tia
Suspekt' ne estus eliĝinta trans
La lipojn ja de Assad!

NATAN

Lin pardonu!

Samkiel mi. — Ĉar kiu scias, kion
En lia lok' kaj aĝ' ni ambaŭ pensus!
(Amike proksimiĝas al li)

Nature, ja! — Suspekt' malfidon sekvas! —
Se tuj vi vian veran nomon estus
Dirinta...

TEMPLANO

Kio?

NATAN

Vi ne estas Stauffen!

TEMPLANO

Do: kiu?

NATAN

Vi ne estas Kurd von Stauffen!

TEMPLANO

Do: kiu?

NATAN

Leŭ von Filnek!

TEMPLANO

Kio?

NATAN

Nu,

Vi miras?

TEMPLANO

Jes! Kaj kiu tion diras?

NATAN

Mi, kiu povus plion diri eĉ. —
Sed mi ne volas.

TEMPLANO

Ne?

NATAN

Ĉar eble vi

Ja eĉ pri tiu nomo rajton havas.

TEMPLANO

Jen, prave! — (Tio estas vort' de Dio

NATAN

Ĉar Staŭffen nomis sin patrino via.
Kaj ŝia frato, via onklo, kiu
Edukis vin, ĉar vin en Germanujo
Gepatroj viaj lasis, kiam ili
Ĉi tien venis, kiam la tiea
Ĉielo kruda ilin forkurigis:
Li estis Kurd von Staŭffen, kaj li eble
Adoptis vin! — Ĉu antaŭ longe vi
Kun li ĉi tien venis? Ĉu li vivas?

TEMPLANO

Mi kion diru? — Jes! Vi estas prava!
 Li mortis jam! — Mi venis kun la lastaj
 Kromtrupoj de l' ordeno nur. — Sed, sed —
 Ĉu ĉio ĉi koncernas tiun fraton
 De Recha?

NATAN

Via patro . . .

TEMPLANO

Ĉu eĉ tiun

Vi konis?

NATAN

Li de mi amiko estis.

TEMPLANO

Amiko? Estas eble?

NATAN

Tiu nomis

Sin Wolf von Filnek; sed li ne Germano . . .

TEMPLANO

Vi ankaŭ tion scias?

NATAN

Li nur estis

De Germanino edzo; Germanujon
 Patriron vian sekvis nur . . .

TEMPLANO

Sufiĉe!

Mi vin petegas! — Sed la frat' de Recha?

NATAN

Vi estas!

TEMPLANO

Mi — la frato?

RECHA

Mia frato?

SITTAH

Gefratoj!

SALADIN

Ĉu gefratoj?

RECHA

(volas proksimiĝi al li)

Frato mia!

TEMPLANO

(reiras)

La frato, mi?

RECHA

(haltas kaj turnas sin al Natan)

Ne eble! Lia koro

Pri ĝi neniom scias. — Ni do estas
Trompistoj?

SALADIN

(al la Templano)

Ĉu trompistoj? Kion vi

Do pensi povas? Mem trompisto! — Ĉio
Sur vi mensogo estas: voĉo, paŝo,
Vizaĝo! Ne ekkoni tian fratineton!

TEMPLANO

(humile proksimiĝante al li)

Ho, ne erarkomprenu mian miron!

Kaj en moment', en kia vi ne vidis,

Verŝajne, vian Assad, ne malkonu

Nin ambaŭ. *(Kurante al Natan)*

Ho, vi prenis kaj vi donis

Al mi kaj per plenmanoj! — Ne, vi donis
Pli multe ol vi prenis — pli, pli multe!

(Ĉirkaŭprenante Recha'n)

Fratino! ho, fratino mia!

NATAN

Blanda

Von Filnek!

TEMPLANO

Blanda? Blanda? — Kaj ne Recha?

Ne via Recha plu? — Ho, vi forpelas

Ŝin? — Ŝin pro mi forpelas? kaj redonas

Al ŝi kristanan nomon ŝian? Natan!

Pro kio ŝi suferu tiom? ŝi!

NATAN

Infanoj miaj! — ho, infanoj miaj!

La frato de filino mia ankaŭ

Infano mia estas!

*(Dum kiam li cedas al ilia ĉirkaŭpreno, Saladin kun
malkvieta miro alpaŝas sian fratinton.)*

SALADIN

Sittah, vidu!

SITTAH

Mi estas kortuŝita...

SALADIN

Mi tremetas

Ja preskaŭ pro pli granda kortuŝeco!

Preparu vin plej bone kiel eble.

SITTAH

Nu?

SALADIN

Natan, unu vorton! Diru!

*(Natan iras al li; Sittah paŝas al la gefratoj por montrisian kunsenton, kaj Natan kaj Saladin parolas mallaŭte)*Aŭskultu, Natan! Ĉu vi ne antaŭe
Eldiris —?

NATAN

Kion?

SALADIN

Ke la patro ne

El Germanujo estis, ne Germano?

Do kio estis li? kaj — kaj de kie?

NATAN

Li tion eĉ al mi ne diri volis.

De li pri tio mi neniom scias.

SALADIN

Li Frank' ne estis? ne Okcidentano?

NATAN

Ke li ne tia estas, li konfesis. —

Prefere li parolis Perse...

SALADIN

Perse?

Sufiĉas! — Estas li! Li estas!

NATAN

Kiu?

SALADIN

Nu, mia frato; — Assad! — Tute certe!
Tutcerte!

NATAN

Se vi mem ja ĝin rimarkas:

En tiu libro trovi la certigon!

(Al li donante la brevieron)

SALADIN

(avide malfermante ĝin)

Ha, lia skribo! Ĝin mi ja rekonas!

NATAN

Neniom ilin scias jam! Ankoraŭ
Nur vi decidu, kion ili sciuj!

SALADIN

*(foliante en ĝi)*Ĉu mi de l' frato idojn ne agnosku?
Ne miajn nevojn — ne infanojn miajn?
Mi? ne agnoski? — Ilin al vi lasi? *(Ree laŭte)*
Jen ili! Sittah, estas ili! Ili!
De mia... via frato la infanoj!
(Kuras en ilian ĉirkaŭprenon)

SITTAH

(sekvas lin)

Ĉu vere? — Ĉu alie povas esti?

SALADIN

*(al la Templano)*Sed nun, spitulo, vi min ami devas!
(Al Recha) Nun mi ja estas, kia mi min ofris!
Vi volu aŭ ne volu!

SITTAH

Mi ja ankaŭ!

SALADIN

(reen al la Templano)

Ho, filo! Assad! fil' de mia Assad!

TEMPLANO

De via sango mi! — Do tiuj revoj,
Lulintaj mian infanecon, estis...
Eĉ pli ol revoj! *(Li falas antaŭ liajn piedojn)*

SALADIN

(lin relevante)

Tia malbonulo!

Li sciis jam pri tio, kaj li povis
Min igi murdi lin! Ho, malbonulo!

*(Dum muta ripetiĝo de ĉiuflanka ĉirkaŭpreno
falas la kurteno)*
